

ELŐFIZETÉS

KELTYEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-betűs poltisor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

nyitász sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és osztrák egyenlő
vasútiak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 331.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Jósef főherceg-ut 21. sz.
TELEFON-SZÁM: 331.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, szeptember 26.

Ma számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: A stréberek pártja.
- Kulturélet Aradon.
- A néppárt Osernoch ellen.
- A paullai dinamitmerénylet tervezői.
- A spanyol király Budapesten.
- A jövő évi költségvetés pikantériái.
- A hűtlen lelenc.
- Ujabb lopás az aradi vonaton.
- Aranygalléros csecsemők.
- Válpör Mezel Vilmos és a felesége között.
- Elmebajos aradi hivatalnok.
- Izgalom a Vigszínházban.
- Megdráguit a honvédség kenyere.
- Etfogott betörők.
- Korvin főhadnagy sikere.
- Magyar író nem jut szóhoz a Nemzetiben.
- Tarkaságok.
- Téma: Kapunyitás. Írta: Prohászka László dr.

A stréberek pártja.

Arad, szeptember 25.

Egy beavatott politikus kezétől kapjuk a következő sorokat:

Ma már egészen bizonyosnak látszik, hogy a fuzió tervét a választói reform előkészítése érlelte meg. A függetlenségi párt és az alkotmánypárt vezetői abban a hitben élnek, hogy csakis egyesült erővel tudják keresztülvinni a javaslatot úgy, ahogy az nekik tetszik, másrészt pedig a választásokon is jobban megállhatják a helyüket. Tehát nemcsak a közös érdek, hanem a közös félelem is összekapcsolja a koalíció két legnagyobb pártját s igazán csak rövid idő kérdése, hogy az összeolvadás megtörténjék. Az is eleve elhatározott dolog volt, hogy a néppártot mostani összetételében nem veszik be az új alakulásba, mert csak kellemetlen ballaszt

volna, különösen Molnár János, a revízió, keresztény-szociális programmal. De viszont az ellen kifogás nem volt, hogy Zichy Aladár gróf, Rakovszky István, Zboray Miklós és még néhány „megbízhatóan guvernementális érzékű” néppárti belépessen a fuzióba. Ezt egyébként igen keményen meg is mondta a miniszterelnök Molnár apátnak, aki erre boszút forralt.

Ezek az előzményei annak a *belső harcnak*, amely csendben és titokban hetek és hónapok óta folyik a néppártban. Az első retorzió, amelylyel Molnár élt, a párt multkori lakomáján történt, amikor a papságot a fuzió ellen lázította. Az antifuzionisták azonban ennyiben nem nyugodtak meg, a párt minden megnyilvánulásában éreztetni akarják hatalmukat. Így a legutóbbi értekezleten, midőn a delegátusokat jelölték, mindenáron ki akarták buktatni Rakovszky Bélát és Zboray Miklóst, a fuzió híveit. (Rakovszky István nem is ajánkozott.) Most pedig Molnár apát és hadsegőde, Ernst Sándor, a szőke pap a plurális választói jog ellen toborozták híveiket, mert tudják, hogy ennek érdekében s ellenük készül a fuzió. Annyi bizonyos, hogy most a papok kerekedtek felül a pártban s a világi vezérek, Rakovszky és Zichy egyelőre várakozó álláspontot kénytelenek elfoglalni, mert az ő befolyásuk meglehetősen csökkent. A többség ugyanis fél a papságtól, hisz tőlük függ a mandátumok; Molnár apát a pártkassza kezelője, Ernst a központi pártiroda vezetője, — tőlük függ a pénz, az ajánló levél, a kerület irányítása.

Hogy Rakovszky István még nem döntött, vajjon nyíltan a fuzió mellett fog-

laljon-e állást vagy beletörődjék-e abba, hogy a kormánytól mindinkább távolodó néppártban maradjon, — annak pusztán az az oka, hogy előbb biztosítva akarja látni a jövőjét. Mert tudni kell, hogy Rakovszky rendkívül ambiciózus ember, s tagadhatatlan, hogy éles esze, temperamentuma, rátermettsége tényleg vezető helyre predesztinálja. Ha tehát a fuzió esetén az ő kívánságait kielégítik, akkor barátaival otthagyja a néppártot, ha viszont nem kedvező a kilátás, akkor inkább megmarad a néppárt alelnökének. Egy fuzióellenes néppárti egyébként így jellemezte Rakovszkyt és társait:

— Rakovszky kevesli a képviselőházi alelnökséget. Ő azt reméli, ha meglesz a fuzió, az elnöki székbe kerülhet, de szívesen vállalná a *honvédelmi miniszterséget is*. E két állás akármelyikére azért érzi magát hivatva, mert tudja, hogy a katonai kérdések keresztülhajszolására erőskezű és kiméletlen elnök kell, vagy egy snájdig, Polónyival, Kmetyvel, Lengyellel á la Fejérváry elbánni tudó miniszter. De ha ehhez a két pozícióhoz nem juthatna, szívesen vállalná a király személye körüli miniszterséget is, mert akkor Bécsben ellenőrizetlenül rakhatná le a petárdákat a kormány ellen a maga jövőjének előkészítésére. A többi fuzionisták is stréberek. Rakovszky Béla, akit most István nagynehezen beválasztott a delegációba, *nagykövet* szeretne lenni, Ajtics-Horváth Dezső főispán, Nyáry Béla közjegyző, Simonyi-Semadam Sándor és Zboray Miklós élénk összeköttetést akarnak főtartani a kormánnyal, talán csak Zichy Aladár nem kíván semmit, vagy legföljebb annyit,

Kapunyitás.

Írta: Prohászka László dr.

Aki sokáig élt nagyvárosban, az tudja, hogy az ottani közszínházak kapunyítása meglehetősen nyirkorgással szokott járni. Persze nyirkorgás alatt a kő direktorok hangos expozéja értendő, amit szezonártával rendszeren a záporpróbánál is hatalmasabb kritikusai zápor szokott elvinni.

Vidéki színházgatók nem szoktak ilyen programot adni. Igaz, hogy egynél több okból nem is tehetik. A közönségre mindenesetre jobb, ha a direktorok nem ígérnek semmit, de adnak valamit, mintha szíval a semmivel, amit adtak, akarnák lekivitelni mindast amit ígértek.

Egyszóval nem az a fontos, ami a programban van, hanem az, ami az igazgató egyéniségében rejlik. Nevezetesen, hogy van-e egészséges művészi politikája? Hogy meg van-e benne az a diplomata finomságu érzék, melylyel a közönségnek és a művészetnek, ennek a két szuverénnek akaratát, kívánságát, egyre változó igényeit úgy tudja egymáshoz hangolni, hogy abból a szellemi és erkölcsi meggyarapodás, a lelki tökéletesedés harmonikus áldása fakadjon?

Mert akárki mit mond, még mindig tulajdonban vagyunk, javíthatatlan ideálisták, akik a színpadon igazi művészetet keresünk. És amikor ezt a művészetet a színpad felől alkotott észlelő fogalmak harcától fejtjük, első ember az igazgató, akinek kötelessége velünk főlni.

Ami a beavatottak előtt már ócska applikáció, hogy t. i. a színpad nem valami olimpiai fenségbe burkolt szentély, hanem nyereségre dolgozó üzem, ez a két szélső fogalom a nagy tömeg gondolatvilágában most van megütkezében. Vigyáznunk kell, hogy a küzdelem hevében ne ne találjuk a színművészetet arról a predesztinációról, amelyre dicsőségben felemelkedett.

A gazdasági evolúció jegyében haladó korban naivitás, de legalábbis anakronizmus volna a színpad üzleti berendezkedését felszámolni és fölrészteni.

Elvégre a színpadokra is első sorban a lét ridag kérdése mered. Az igazgatóknak, hogy művészetet árulhassanak, üzleti érdekeikre is tekintettel kell lenniük. Ezt a közönségnek respektálnia kell, végeredményében a saját érdekében.

Egykor az ideáloktól mámoros hősnység tülhajtott szentimentalizmussal azt kívánta a színésztől, hogy érje be az ideáljával. Aki az ő szépségzomját a művészet üdítő nektárával csillapította, annak a hálátlan Cézár egyeltető darab kenyeret sem juttatott.

Pedig józan belátás és méltányosság dolga, hogy ha művészi élvezetre van szükségem, annak meg kell adnom valamelyes tisztességes ellenértékét. Tehát csak etikai kötelességemnek teszek eleget, amikor anyagilag függetlenitem azt, akinek a Mussa csóknál egyebet nem adott.

A színművészetnek nem kell mentegőnie azért, hogy neki is üzleti érdekei vannak. Ne lássa veszélyeztetve ebben a maga presztízsét. Következőleg ne is akarjon mindenáron szépi getni olyasmit, ami a maga rutságában természetes.

De aztán egyet feltétlenül megkövetelünk. Azt, hogy az az üzem igazán becsületes legyen. Mert csak úgy vagyunk hajlandók valamely művészi vállalkozásnak az erkölcsi siker kamatos kamatait fizetni, ha azt látjuk, hogy mi is igazi hamisítatlan művészetet kapunk a fi-nom valua értékeinkért.

zió ellen, míg Rakovszky és táborá nem akar elválni a koalíciótól. Mondják, hogy e miatt nagyon kinossá vált a helyzet Rakovszky és Molnár János között. Ez utóbbinak tekintélyes támogatója Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, aki szintén ellensége a fuziónak.

Prohászka egyébként azt kívánja, hogy a néppárt alakuljon át keresztényszocialista párttá. Ez ellen viszont Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter kardoskodik.

Fejtorést okozott a néppártnak a nagyváradi püspökség dolga is. Többen azt szeretnék, ha a király Prohászka Ottokárt nevezné ki a Szemerecsényi Pál örökébe.

Csernoch János, az új temesvári püspök hír szerint *kegyvesztett lett a néppárt elött*, mert a múlt héten lezajlott katolikus nagygyűlésre nem jött fel a fővárosba. A pártban tudják ugyan, hogy a püspök bérmenton volt Aradmegyében, de ezt nem akarják magyarázatul akceptálni. Különösen Molnár János kelt ki Csernoch eljárása ellen s kijelentette, hogy a temesvári püspöknek nem lett volna szabad távolmaradásával tüntetni.

A balpárt reményei.

Az országgyűlési balpárt nagy reménységgel kezd meg a politikai kampányt, bár nyári szervezkedése nem jár: assal az eredménnyel, amit vártak tőle. A balpárt tagjainak impressziói szerint az országban igen erősen terjed az ellenségi szellem, de még nem tudták elhatározni magukat az elégedetlenség, hogy hová esatlakozzanak.

A balpárt tehát alkalmasnak tartja a tálajt és — mint megbízható helyről értesülünk — folytatja a szervezkedést. Kevésnek nagy részét ez a munka fogja a közeljövőben igénybe venni és ennek megfelelően a parlamenti életben kevésbé tevékenyen fog részt venni.

A balpárt reméli, hogy rövid idő alatt a függetlenségi párt több elégedetlen és különféle módon mellőzött emberével fog megszaporodni. Már neveket is emlegetnek — teljes díszkréció mellett — és szó van arról, hogy egyikük, aki nagyon tekintélyes politikus, a párt egyik vezére lesz. A függetlenségi párt tagadják a későbbi kiválást. Szerintük, még ha ki is lépne valaki, nem lépne be a balpártba, amely eddig nem tudott sikereket felmutatni, hanem inkább pártot kívüli marad.

Bosóky Árpád balpárti képviselő vasárnap Kunzentmártonban beszámolót tart, amelyre több balpárti képviselő is elkíséri s nyilatkozni fognak a párt jövőbeli magatartásáról.

Az ellenkoalíció.

Ma tartotta alakuló ülését a fővárosban az a párt, amely a mai kormánytól többéggel szemben az ellenséket akarja képviselni. Az ellenkoalíció gondolatát Kristóffy József, a Fehérvári kormány volt belügyminisztere teremtette meg, aki nagy akcióit indított terve keresztülvételére.

A mai gyűlésen képviselve volt a nemzetiség, a szocialista és a parasztpárt is, megjelentek továbbá Kaffka László volt belügyi államtitkár, Achim L. András, a békésmegyei parasztpárt elnöke, Zsombor Géza, a nyugati magyarországi radikális párt elnöke, Falbay Lajos, Kasztriner Emil, a temesvári Bauernbund elnöke, Ecsedy Gábor, a balmazújvárosi szövetség elnöke, Baross Gyula volt trencsénmegyei főispán, Erőss József volt marostordahelyi főjegyző. A nemzetiség pártot Hodzsa Milán, Sakicsák Ferenc, Vlád Aurél és Mihályi Tivadar képviselték, a szocialdemokrata párt

megbízásából pedig Tarczai Lajos és Garbai Sándor jelentek meg.

Az értekezletet — a Nap információja szerint — a „Demokrácia” szabadkőműves páholy tervezte. Az egyes pártok megbízottal a konferencián beható vita tárgyává tették a jövőben a kormánytal szemben követendő taktikai kérdését.

Vasárnap, e hó 27 én a nemzetiségi párt, parasztpárt, országos radikális párt és a szocialdemokrata párt kiküldöttel a nemzetiségi klub helyiségében Budapesten előértekezletet tartanak az ellenkoalíció megalakításának előkészítése dolgában. Október hó elején azután Budapesten országos gyűlést rendeznek, melyen ki fogják mondani az ellenkoalíció megalakulását. Az ellenkoalíció célja a legerélyesebb harc folytatása a plurális szavazati jog ellen, egyidejűleg pedig minden eszközzel küzdeni az általános, egyenlő és titkos szavazati jog megvalósítása érdekében. Az ellenkoalíció számít arra, hogy az országnak demokratikusan gondolkodó elemei mindnyájan az ő táborába fognak tömörülni.

A paulisi dinamitmerénylet tervezői.

Olasz munkások boszúja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 25

Megirtuk tegnap, hogy az aradmegyei Paulison a község háza pincéjében egy veszedelmes dinamitmerénylet előkészületeit fedezték fel. A pincében dolgozó munkások dinamitpatronra akadtak, amelynek felrobbantását valaki már meg is kísérelte, de szerencsére eredménytelenül. A gyújtószinór már meg volt gyújtva, de a patron tartalmazó dobozokat már nem érte el a tűz.

A csendőrség nyomozása, mint jeleztük, valószínűvé tette, hogy a merényletet a mostani jegyző elődje, *Bildenhauer* Rezső ellen tervezték, aki a múlt esztendőben vonult nyugalemba. A jegyzőnek erélyes és pontos hivatali működése miatt sok ellensége volt és ezért a nyomozás mindjárt személyes boszú művének tekintette a merénylettervet. Előtte a község román és német lakosai között keresték a tettest, ma azonban egyes nyomok alapján más irányba terelődött a vizsgálát.

A csendőrség nyomozása ugyanis valószínűvé tette, hogy a merényletet Paulison dolgozó *olasz munkások tervezték*. Az ottani állami kőbányában ugyanis több mint egy esztendő óta olasz munkások dolgoztak, akik csak három héttel ezelőtt távoztak el Paulieról és mentek Galiciába. Ezek a munkások állandó viszálykodásban voltak a község jegyzőjével, aki akkor még Bildenhauer volt. Különösen azért haragudtak a jegyzőre, mert az az ő családjuknak valami utlevél-ügyét nem intézte el úgy, ahogy ők szerették volna. Az olasz munkások családjai ugyanis Olaszországban voltak és a paulisi munkások a jegyzőt szerették volna felhasználni arra, hogy az utlevél-ügyet nekik a törvény megkezdésével intézze el. Erre a jegyző nem volt kapható és ezért haragudtak meg rá a munkások. Azt is beszélik a községben, hogy a nyolc olasz munkás — ennyien dolgoztak a bányában — többször han-

goztatta, hogy „*meg fogják ők még tanítani a jegyzőt*.” Tanuk vannak arra is, hogy az olaszok a bányában dinamitot gyűjtögettek.

A csendőrök most ebben az irányban nyomoznak tovább és lehetséges, hogy egy-két munkást, akire különösen erős a gyanu, visszahoznak Galiciából.

A SPANYOL KIRÁLY Budapesten.

Feltik az anarkistáktól.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 25.

A spanyol királyt, — aki jövő héten Budapesten lesz, — nem igen szeretik az anarkisták. Már kétszer követtek el ellene merényletet; először Madridban, esküvője alkalmából; másodsor Párisban, amikor hivatalosan vizitelt az elnökkel. Most pedig azt jelentik, hogy Biarritzban letartóztattak egy anarkistát, aki egy asszonyt fel akart bérelni, hogy *Alfonz* királyt löjje egyon.

A budapesti rendőrség természetesen attól fél, hogy a magyar fővárosban megismétlik az anarkisták veszedelmes kísérletüket és ezért a spanyol király fogadásánál messzemenő óvintézkedéseket fognak foganatosítani.

Alfonz spanyol király — mint fővárosi tudósítónk jelenti — *október elsején, csütörtökön délután három órakor* érkezik meg Budapestre, a nyugati pályaudvaron. Innen a Teréz-köruton, Andrássy-uton, Fűrdő-utcán, Ferenc József-téren, Lánchidon, Albrecht-uton át hajt a királyi várpalotába.

Az egész utvonalon katonaság áll sorfalat s a közönség csak a katonai kordon mögött foglalhat helyet. A katonaság a spanyol király megérkezése előtt egy órával, tehát délután két órakor elzárja az utvonalat s ezen időn túl megszűnik minden kocsi- és gyalogközlekedés.

Aki tehát a spanyol király bevonulását látni akarja, annak már két óra előtt fel kell állania az utvonalon.

A spanyol királyt, mint szuverén uralkodót, maga a király fogadja az egész udvar élén. Az udvar felvonulása már délután negyed három órakor megkezdődik. A főhercegek és főhercegnők rangsor szerint ötperces időközökben hajtának a pályaudvarra. A király háromnegyed három órakor indul el a királyi várpalotából.

Bécsből táviratozzák: Egy Portóból érkező távirat szerint a biarritzi rendőrség letartóztatott egy *Kamasraga* Fernando nevű spanyol embert, akit királygyilkosságra való felbujtással vádolnak. A letartóztatott spanyol, aki az anarkisták szövetségének tagja s egy asszonyt pénzigérettel rá akart venni, hogy lépjen be az anarkisták közé s Alfonz királyt a jövő szombaton, amidőn Biarritzon keresztül a magyar fővárosba utazik, *gyilkolja meg*. A spanyolnál revolvert és tört találtak. Tajtomeba szállították. Valószínű, hogy több embert is le fognak tartóztatni.

A jövő évi költségvetés pikantériái.

A főszámvevő bátor kritikája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Az Aradi Közlöny szeptember 12-ikén megjelent számában megírta, hogy a jövő évi költségvetés összeállításánál a főszámvevő már azzal számol, hogy a tisztviselők fizetésrendezése ezáltal elmarad csak a drágasági pótlékok állítja be. Ennyit megbir a költségelirányzat anélkül, hogy a pótdát emelni kellene; megbirja, mert a bevételi rovatok tetemes emelkedést mutatnak, amiből telik az *amugy is drága adminisztráció kielégítésére.*

A jövő évi költségvetés, mely még részre bontva fekszik a főszámvevő asztalán, a jövő héten már a tanács elé kerül s onnan átmegy a hármass bizottságba, mely tételről-tételre felülbírálja s terjeszti a közgyűlés elé. Számszerű pontossággal e pillanatban még nem mondható meg, hogy mily összegre rug a város jövő évi költségeinek kiadási rovata, mennyit fedezhet jövedelmeiből s mennyit kell a polgárságnak pótdát alakjában pótolnia. Annyi azonban bizonyos, hogy a *pótdát százalék száma nem emelkedik.* Hetvennyolc százalék lesz — dacára a több bevételnek. Ha a tisztviselők drágasági pótlékáról nem kellene gondoskodni, akkor *hat százalékkal csökkenne.*

Nem zárkozunk el a tisztviselők helyzetének vigasztalan volta előtt, de már most kötelességünk reá mutatni, hogy a városházán uralkodó állapotoknak *nem az adózó polgárság az oka.* A baj az adminisztracionális gépezetben van s épen azért tesszük most szóvá, mert alkalmunk volt olvasni azt a jelentést, melynek kíséretében *Kilényi János* főszámvevő a jövő évi költségvetést benyújtja s amelyben rámutat, hogy a városházán még mindig uralkodó copf és bürokratizmus *nemcsak termekellenlé, idegőző malomtapolássá teszi a tisztviselők működését, hanem roppantul meg is drágítja.*

A főszámvevői jelentés komolyan figyelmezteti a törvényhatóságot arra, hogy a polgárok adózképesége teljesen ki van merítve, tehát jó lesz a tanácsot a legpedánsabb takaróskodásra szorítani, ha csak csőd elé nem akar kerülni a város, ami a *mai gazdálkodás mellett el nem kerülhető.* A költségvetést anélkül kell összeállítani a számvevőségnek, hogy a tanács szigorú korlátok közé szorított munka programot alkotna, melyből aztán eltérés nem engedhető meg. Egy város élete nem oly elasztikus valami — mondja tovább a jelentés, — hogy egy évre előre ne lehetne látni azt a területet, melyet a feltétlenül szükséges kiadások fednek be.

Es is annak a következménye, hogy a városházán mindezekig irónak az elavult közigazgatási szellem kiirtásától. Az a módszer, ahogy ezt a nagy várost vezetik, *sem nem okos, sem nem modern,* hogy enyhe szavakkal illeszkedik. *A felelősségérzet abszolút nem erénye például a tanácsnak s azért a legkisebb és legjelentősebb ügyeket is beviszik az előadók a tanácsülésbe, a bizottságokba és a közgyűlésbe. A hánok hat munkanapjából legalább négyet elfoglalnak a bizottsági ülések s ott oly ügyeket tárgyalnak, melyeket az előadók egyedül is elintézhetnének. Ugy vannak*

azonban szoktatva, hogy a kényelmesebb oldalról fogják fel a dolgokat s a felelősséget egyszerűen a polgárrágra hárítják.

A közigazgatás egyszerűsítése a városházán ismeretlen fogalom. Egy kicsi homok kiutalványorása például sokszor órákat rabol el a felől, mert nem találja a gazdasági tanácsnokot, aki egész délután ülészik valamely bizottságban s ha az utalványt megkapta, akkor még két hivatalban várhat sokszor félnapot is. Ez a kicsi dolog pedig egyszerűen, néhány pillanat alatt ellehetne intészhető a *községi bélyegek behozatalával,* amelyet minden tizedében árusíthatnának.

Rözkérje az aradi közigazgatásnak a *telengésbe átvett díjrendszert* is s ez teszi drágává az adminisztrációt. A mit harminchat rosszul fizetett napidíjossal rosszul végeztet a város, kitűnően el lehet látni tiszta jól dotált tisztviselővel. Ezt az igazságot bőveges statisztikával bizonyítja a jelentés, mely dícsőrendő őszinteséggel elmordja azt is, hogy a *tisztviselői kar a mai rendszer mellett nem végez produktív munkát.* Az elődök ugyszólván egyedül a fogalmazói teendőkre szorítkoznak, mert hát a bizottságok, közgyűlések dolgoznak helyettük. Nem termelhetnek hasznosat, mert nincs idejük a tanulásra, a továbbképzésre, látókörük bővítésére, tapasztalatok szerzésére a rossz hivatali időbeosztás miatt. Azért feltétlenül szükségesnek tartja a főszámvevő az *osztatlan, nyolctól kettőig tartó hivatalos órák behozatalát.*

Ez csak egy darabja annak a tükörnek, melyben a főszámvevő a jövő évi költségvetés előterjesztése alkalmával a város gazdálkodását bemutatja, melyet azért talál olyan sivárnak és hasznot nem hajtónak, mert hiányzik belőle a *modern gazdasági vérkeringés.*

Ujabb lopás az aradi vonaton.

Kifosztott utazó.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Csak a napokban írtunk arról, hogy Arad közlemben a budapest-aradi vonalon egy zseb-tolvajszövetkezet kifosztotta a vonat egyik utasát. Arad és Kurtics között történt a lopás, melynek tettesekre mindmáig nem sikerült ráakadni az aradi rendőrségnek.

Ehez a lopáshoz hasonló eset történt tegnap ugyanezen a vonalon. *Rechnits Vilmos* bécsi kereskedelmi utazó tett erről feljelentést ma az aradi rendőrségen. Emondotta, hogy tegnap délután Máriaradnáról jött be Aradra és mikor a vonatból kiszállt, észrevette, hogy pénztárcáját, melyben több száz korona volt, ellopák. Arra biztosan emlékszik, hogy mikor Radnán felszállt, még megvolt a tárcája, mert a vasúton abban mutatta meg a kasszának a bérletjegyét. Vele együtt három ismeretlen, uri kinézésű ember utazott, akik vele érkezték meg Aradra, de akiket, mikor az aradi állomáson körülnézett, sehol nem talált.

A szeméyleírás után *Török Lajos* rendőrfogalmazó megállapította, hogy a tolvajok ugyanazok, akik a múlt szombaton hasonló körülmények között fosztották ki *Fabian László* dr. kassa oderbergi vasúti titkárt, akitől akkor 600 koronát és fontos irományokat loptak el. *Fabian dr.* akkor későn tett feljelentést a rendőrségnek s azért nem tudták a tetteseket megállítani. Most már az újabb esetről sürgőnyileg értesítették a közeli állomásokat, mert a nyomozás megállapította, hogy a tettesek

Aradól a legközelebbi gyorsvonattal Erdély felé utastak.

A rendőrség reméli, hogy most sikerül kézrekeríteni és megbüntetni azt a bandát, amely úgy látszik az aradi vonat utassira vetette ki hálóját.

A HÜTLEN LELENC.

Meglopta a nevelőapját.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Egy kilencszentéves fiucska gonosz cselekedete miatt folytatott most vizsgálatot az aradi rendőrség. A lelenc meglopta a nevelőapját és a pénzzel Aradra szökött.

A tolvaj fiú *Nagyszegi András*, akit néhány hónappal ezelőtt az aradi lelencből vett ki *Sali Ferenc* kispénzügyi földbirtokos. A szép szőke fiú eleinte jól viselte magát és a nevelőapja már teljesen megbízott benne. A szekrényt azonban, amelyben állandóan sok ezer korona készpénz volt, még mindig nem merete a fiú előtt nyitva hagyni.

Néhányszor ugyan kipróbálta a gyereket és kisebb összegeket hagyott előtte. Az *András* gyerek nem bántotta a pénzt.

Tegnapé volt azonban hirtelen megváltozott a fiú gondolkodás módja és rossz cselekedetre vetemedett. Amikor egyedül volt otthon, fölörte az egyik szekrényt és kivette onnét a 6000 koronát tartalmazó negy börtárcát. Az ezreket nem bántotta a fiú, hanem inkább a 20 koronásokat dőszmálta meg. Elvett 40 koronát és azzal megszökött.

Annyi esze volt, hogy ne a kiszeről, hanem egyik szomszédos vasúti állomáson szálljon föl. *András* Aradra jött s itt nagyszában költsékezett.

A rendőrnek fel ünt, hogy a vasúti állomáson egymásután dobta az automatába a 20 filléresket. Odament hozzá és megkérdezte, honnan van ennyi pénze. A fiú zavart feleleteket adott, mire a rendőr bekísérte őt a városházára.

A rendőrségen kihelgatták a fiút, akinél a lopott pénzből még 22 korona volt. Eleinte azt vallotta, hogy egy barátja lep'a ezt a pénzt az aradi állomáson a vasúti raktárból. További faggatásokra megváltoztatta vallomását és azt mondta, hogy a rendőrrel együtt lopták a pénzt. Mikor látták, hogy a kerek fiúból nem bírják kivenni az igazságot, lekiérték a rendőrség fogházába és ott hagyták másnap reggelig.

Ma reggel azután jelentkezett a rendőrségen a fiú nevelő apja. Így azután kiderült a valóság és *András* gyerek a rendőrségről most ismét visszakerült a lelenc házába.

Tanácskozás a választói jog tárgyában. *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszter lakásán *Apponyi* és *Günther* miniszterek, továbbá *Mesko* igazságügyi államtitkár részvételével tanácskozás volt a választói jog tárgyában.

Az önálló bank ügye. *Budapestből* jelentik: A jegybank kérdésében a bankbizottság legközelebb összeül. Ma osztották szét a bizottság tagjai között a bankszabási napokat. Ebben *Kornfeld Zsigmond*nak, a Hitelbank elnökének nyilatkozata nincs felvéve, miután a bizottság még nem határozott. Ujabb minden oldalról megerősítik ama hírt, hogy az *önálló jegybank* dolgában a *fennálló ellenlélek lassanként elsimulnak.* Csak *Széli Kálmán* szökött el, de ő felelősségével megtehetően izoláltan áll.

VÁLÓPÖR

Mezei Vilmos és a felesége között.

Az aradi dráma újabb fejleményei.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 25

Csak nemrég vált jogerőssé az az ítélet, amely Mezei Vilmost és nejét felmentette az emberölés vádjára alól és az aradi törvényszéknek a híressé vált házaspár legközelebb egy másik ügyet ad. A házaspár életében meglepő fordulat állott be: Mezei válik a feleségétől, mert nem tud megbárátkozni azzal a gondolattal, hogy neje, bár durva erőszak folytán, egy idegen ember karjai között feküdt.

Emlékezetes még az a nagy feltűnést keltő merénylet, amelyet Mezeinéz ez év január havában egy Sipos Sándorné nevű bábaasszony ellen követett el, midőn revolverből kétszer rálőtt s oly súlyosan megsebesítette, hogy az asszony pár napi szenvedés után meghalt. A gyilkos merénylet oka az volt, hogy Siposné feldúlta Mezeiéket eddig boldog házasesetét, amidőn a férj távollétében a csinos fiatalasszonyt leitatá s elvezette Duma Lázó gáji jó módu gazdaemberhez, aki már rég szemet vetett az asszonykára. Duma a hatalmában levő Mezeinén erőszakot követett el s azután kilökte az utcára.

A megbecstelenített fiatal asszony a dolgot elmondotta a néhány nap múlva hazaérkezett férjének, aki elkeseredésében először ott akarta hagyni nejét, majd abban állapodtak meg, hogy Mezei Duma Lázót, Mezeinéz pedig Sipos Sándornét lövi agyon s azután ők is a haládba mennek. A merényletet másnap végre is hajtották. Mezei felkereste Dumát lakásán és többször rálőtt, de nem találta el, felesége pedig megölte az utcán Siposné és három lövéssel halálos sérüléseket ejtett rajta. Ezek után azonban nem követte el öngyilkosságot — mint előzőleg tervezték, — hanem jelentkeztek a rendőrségen. Nyomban letartóztatták őket és az ügyészség megindította ellenük az eljárást. Az ügyet az aradi törvényszék esküdtbíróvá apríli ciklusában tárgyalta s Krenner Zoltán dr. nagyhatású védelme után úgy az asszonyt, mint a férjét felmentette a szándékos emberölés büntetének vádjára alól. Az ügyésznek az ítélet ellen bejelentett semmisségi panaszát a kuria elutasította s így az jogerőssé vált. A házaspár a vizsgálati fogságból szabadulás után összebékültek s Mezei újból elfoglalta a benoidgyárban állását s úgy látszott, hogy visszaállott a régi zavartalan és boldog együttélés Mezei és neje között.

A rendkívül önérzetes férj azonban hiába igyekezett a multat feledni, hiába engesztelte ki az őt és nejét felmentő ítélet. Ugy érezte, családi szentélye meg van fertőzve azzal, hogy nejét bármily rövid időre egy idegen férfi mondhatta magáénak. Mezei nem tudott nyugodtan dolgozni, egyre komor gondolatok gyötörték, ugyannyira, hogy otthagyta állását és nejének kijelentette, hogy nem tud vele tovább élni. A fiatal asszony sirva könyörgött férjének, ne tartsa el magától, mert öngyilkos lesz, de Mezei hajthatatlan maradt. Ma felkereste Krenner Zoltán dr.-t, aki a bűnygyben oly sikeresen védte őt és nejét s tudomására adta, hogy válni készül feleségétől.

— Mióta nőmet az a nyomorult ember megbecstelenítette, házasesetem pokollá vált, — mondotta az ő kissé patetikus modorában. — Ugy érzem, hogy nincs meg köztünk az a bizalmas és meghitt együttélés, amely eddig oly boldoggá tett bennünket, mert egyre közeink tolakszik annak a gaz becsület-rablónak sötét árnyéka.

Az ügyvéd igyekezett lebeszélni Mezeit szándékáról, de az megmaradt elhatározása mellett. Bejelentette, hogy a fővárosba költözik, ahol egy barátja már állást is szerzett neki. Hogy neje miből fog megélni, azzal nem törődik. Krenner dr.-nak Mezei rögtön megbízást is adott, hogy *nyújtsa be felesége ellen a válókeresetet.*

Korvin főhadnagy sikere.

Beszélgetés a feltalálóval.

— Utazás akadályokkal.

— A jövő tervei.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, szeptember 25.

A kormányozható motorcsónak feltalálója, Korvin főhadnagy ma csónakjával Bécsből a Dunán Budapestre érkezett és nagyon érdekes kijelentéseket tett jövőbeli terveiről. A főhadnagy a motorcsónak rendszere alapján léghajót is tervez, amely állítása szerint tökéletesebb lesz az összes eddigi léghajóknál.

A főhadnagyot utjában, mint budapesti tudósítónk jelenti, egy kis baleset érte, amelynek következtében nem érkezhetett meg tegnap a fővárosba, hanem némi késéssel csak ma délelőtt. A csónak ugyanis Komáromnál zátonyra jutott s a motor eltört, úgy, hogy a hiba kijavítása sok időt vet igénybe.

Az *„Aradi Közlöny”* fővárosi tudósítója beszélgetést folytatott Korvin főhadnaggyal, aki újáról a következőket mondotta:

— U am alatt nagy nehézségekkel kellett megküszödnem. Bécsből Komáromig a Duna igen rosszul van szabályozva s az út ismerete nélkül nagyon nehéz volt a motorcsónakkal való utazás. Az út tele van zátonyokkal s gyakran az utolsó pillanatban sikerült a veszélyt kikerülnöm. Komáromnál azonban csónakkommal zátonyra jutottam s a motor eltört. Szerencsére még egy motort hoztam magammal s annak segítségével megérkeztem Budapestre.

A főhadnagy azután kijelentette, hogy ezt az utat nem ismétli meg, de legközelebb egy nagyobb csónakot fog építeni hasonló rendszer alapján, ötven lóerjű motorral. E csónakon Párisból Budapestre szándékozik jönni a Szajánán, a Marnon, a Rajnán és a Dunán keresztül. E hajóval képes lesz óránként hetven kilométert megtenni, míg a mostani csónakkal ötven ötvenöt kilométer utat tud egy óra alatt befutni.

Végül a következő érdekes nyilatkozatot tett:

— Már három év óta azon fáradozom, hogy csónakomhoz hasonló rendszer szerint léghajót építsek. E léghajó figyelmen kívül hagyja az eddigi elveket és sokkal gyorsabban fog haladni mint a Wright-féle léghajó és képes lesz nagyobb légi utakat is megtenni.

A főhadnagy Bécsbe nem motorcsónakján tér vissza, noha azt mondja, hogy

a különbség a víz mentében és víz ellenében nála igen csekély, mert az ő csónakja nem a vízben, hanem a víz felett megy.

Aranygalléros csecsemők.

*

Tisztek a bölcsőben.

Azokról a szerencsésekről szól az ének, akiket előkelő fejedelmi származásuknál fogva már kora gyermekkorukban besoroznak, bár csak szimbolikus is, a hadsereg tisztikarába, még pedig nem ritkán nagy katonai rangban. Szóval azokról, akik nem tarsolyukban hordják a marsallbotot, miként Napoleon katonái, hanem már bölcsőjükben, a párnájuk alatt. A kis *Alexis* orosz nagyherceg, Oroszország jövődó cárja például már ma, négy éves korában nyolcszoros ezredes és egyszeres tábornok és ha a kis herceg valamelyes ünnepi alkalomból kilép szűk családi köréből, fehér ruháskáján a Szent András-rend nagykeresztje látható. A spanyol trónörökös még ennél is korábban sorozták be a spanyol hadseregbe, egyelőre csak mint közkatona az első ezred testőrszázadába. A sorozási aktuson a kis regruta anyjának karján jelent meg, előírászerű katonai uniformisban. Annak rendje-módja szerint felvették a sorozási jegyzőkönyvet, hogy Don Alfonzó Pio Cristino Eduardo stb. ő királyi fensége, Asturia hercege egy éves korában beigtattatott a spanyol hadsereg törzskönyvébe; családi állapota: nőtlen; képzettségi fok: írni olvasni nem tud. A kis hercegnek saiatkezü kereszt-vonásával kellett az ünnepélyes aktust bizonyítania s a kaszárnyában elkülönítettek számára egy ágyat, föléje akasztották a felszerelést, akár a többi közkatónának. Az olasz trónörökösnek, aki egykor az orosz trónörökösrel, még nincsen katonai rangja. Pedig atyját, a jelenlegi olasz királyt, még fiatalabb korában a Caracciolo iskolahajó törzskönyvébe vezették s egyidejűleg torpedó-tisztú egyenruhát kapott. Tizenkét éves korában, mikor a tisztképző iskolába lépett, az intézet uniformisát öltözte magára.

A porosz hercegek általában tizedik életévükben lépnek a hadsereg kötelékébe, az 1. számú gárdaezred hadnagyi minőségében. Az angol hercegek valamivel később soroztatnak be a szárazföldi és tengeri hadseregbe. A walesi herceg fiát például tizenéves korában vették be az osbornei tengerészeti akadémia tagjának. Természetesen itt mindig csak aféle képletes előléptetésről van szó, amely az összefüggésben sincsen a gyakorlati élettel. A bolgár fejedelem két fia: Boris és Cyrill hercegek, bár az egyik már 18, a másik 17 éves, még ma sem teljesítenek tényleges katonai szolgálatot, pedig Boris herceg a bolgár 4. gyalogezred, 4. lovasezred és 3. tüzérezred ezredese és a 34. számú orosz ezred a la suite tisztje, Cyrill herceg pedig a 4. bolgár gyalogezred hadnagya és az 54. számú orosz gyalogezred a la suite tisztje.

Ennél sokkal egyszerűbb és szigorubbban is vezet a montenegrói hercegek katonai karrierjét. A legidősebb, aki ma 17 esztendő, altiszt, de e mellett tulajdonosa a fehér sasrendnek. A másik, aki 15 éves, még közkatona. Károly román király unokája, aki ugyancsak 15 esztendő, bár forma szerint ő is tiszt s ünnepélyes alkalmakkor az egyenruhát is hordja, de a mindennapi életben a jassyi kadétiskola növendéke s egyáltalán semmiféle előnyben nem részesül osztálytársával szemben. Viszont az öccse, Miklós herceg, már hadnagy. A világ összes kis hercegei közül azonban mégis csak a perzsa sah fiának van legfényesebb egyenruhája, aki ma 12 esztendő és császári apjának kedvence gyermeke. Dusan díszített egyenruhát hord, hasonlót a huszárruhához, széles sávokkal, hozzá a görbe perzsa kardot, amely teistell van aggatva vagyont érő drágakövekkel.

NAGY BOTRÁNYOK

a cseh tartománygyűlésen.

Kabinetválság Ausztriában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 25.

Ma ujult erővel folytatódott a cseh tartománygyűlésen ama botránys jelenetek, amelyek a tegnapi ülésen kezdődtek. A németek lehetetlenné tették az ülés nyugodt lefolyását, sippal és trombitával oly zajt csináltak, hogy az elnök kénytelen volt az ülést bezárni. Ma megindult a technikai obstrukció, amelyet a németek teljes erővel akarnak folytatni. Valószínű, hogy az osztrák kabinet lemond, mert nem tud nyugalmat teremteni az ausztriai nemzetiségek között.

A tartománygyűlés mai üléséről Prágából a következőket jelentik:

A tartománygyűlés mai ülése is botránnyal kezdődött. A csehek mindjárt az ülés elején az elnöki emelvény köré csoportosultak és nem engedték a német képviselőknek, hogy az elnök asztaláig eljussanak. Lobkowitz herceg tartományi marsall elfoglalta helyét és felszólította a képviselőket, hogy maradjanak helyükön. A képviselők azonban a felhívásnak nem tettek eleget, mire az elnök felkelt és elhagyta a termet.

Egy fél óra múlva az elnök visszatért és nagy zajban megnyitotta az ülést. Az elnöki bejelentések között volt, hogy Peters képviselő szabadságot kér. A tartománygyűlés ilyen esetben mindig helyt ad a kérelemnek, most azonban a pontinál szót kért Glöckner ismert német képviselő és több óras beszédet mondott. Igen halkán beszélt s midőn a csehek e miatt nagy lármában örtek ki, Glöckner kérte, engedjék meg neki, hogy hangját mérsékelje, mert addig akar beszélni, míg megérkeznek azok a csövek, amelyeket a prágai csehek a franciáktól rendeltek. (Nagy derűtség.) Van ideje, ugymond, akár tízennégy napig, akár három hétig beszélni.

Két és fél órai szónoklás után, amely alatt a csehek folyton zajongtak, végül azt indítványozta, hogy ne vegyék tudomásul a bejelentést és Peters képviselőnek ne adják meg a kért szabadságot. Kijelentette, hogy ez iránt írásbeli indítványt is fog benyújtani, amelyhez névszerint szavazást fog kérni. Mivel est az ügyet igen fontosnak tartja, kéri, hogy az elnök az ülést függesztesse fel.

Glöckner szavai nyomán óriási botrány támad s oly viharos jelenetek fejlődnek, hogy az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni. A csehek a németek ellen fordulnak, mire ezek gunyos mosolylyal sipokat rántanak elő és ék-telen sipolásba fognak. Az elnök látva, hogy a rend nem áll helyre, az ülést esti hét óráig felfüggeszti.

Az esti ülésen folytatódott a botránysok. A németek sipoltak, doboltak, a padokat verték és fűzeteket hajigáltak a levegőbe, Glöckner pedig trombitát vett elő és teljes erővel fújta. A szívaly oly nagy volt, hogy a teremben egy szót sem lehetett hallani.

A csehek télenül állottak a németek lármája közben, végre több cseh képviselő kockacukrot vett elő és Wolff német képviselő, aki a botránysban a leghangosabb volt, a cukorkákkal megdobálta.

Erre újból nagy láрма tört ki, a csehek és a németek a leghevesebb kifakadásokkal illették egymást. Egy kis idő múlva a németek biztalan elhallgattak. A csehek csodál-

kozva néztek körül, mi az oka a nagy csendnek, amikor a németek egy adett jelre mindnyájan felállottak és a *Wacht am Rhein* koshű német nemzeti dalt kezdték énekelni. A csehek dühösen elhagyták a termet és az elnök az ülést bezárta.

A német képviselőknek a tartománygyűlésen való viselkedése Ausztriában *kabinetválságot fog előidézeni*. Valószínű, hogy a tartománygyűlést legközelebb *feloszlatják*.

Elfogott betörők.

Lázár Gyula Andrassy-téri csemege üzletének fosztogatott a makói rendőrség letartóztatva ma délután. Két aradi detektív hozta őket Aradra. A rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte őket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Ami nem sikerült az aradi rendőrségnek, azt megcselekedte Makó város rendőrsége. Ma sürgönyileg arról értesült az aradi bűnügyi osztály, hogy Makón egyik zugkorcsmában a detektívek letartóztatottak két gyanús idegent, akiknél a szerdán éjjel Lázár Gyula csemege kereskedő kárára elkövetett lopásból eredő tárgyakat találtak. Török Lajos rendőrfogalmazó a sürgöny vétele után két detektívet küldött Makóra, akik megállapították, hogy az elfogottak követték el a betörést s a náluk talált bűnjelkeket lefoglalták s az esti vonattal érkeztek vissza. Holnap fogják Lázárnak megmutatni a tárgyakat s ha a magáéinak ismeri fel, akkor a letartóztatottak tagadásával szemben is lesz bizonyítva a bűntény elkövetése.

A tettesek seveit még most nem hozhatjuk nyilvánosságra, mert a rendőrségnél az utóbbi időben szokássá vált érthetetlen titkolódzás következtében a sajtóirodában nem adtak a hírlapoknak semminemű információt a betörők elfogatásáról. Pedig nincs restelni való azon, hogy a rendőrség nem tudott elcsipni két körmönfont ékulesos tolvajt. Ilyesmí már máskor is megtörtént és még a jövőben is meg fog történni. Ha nem fogják el Aradon, elfogják másutt. És ez oly mindegy. Legalább a betörőknek az.

A letartóztatás alkalmával természetesen a kereszkérdések által zavarba hozott tolvajok tagadtak, de árulójuk lett az a kabát, melyet elfelejtettek eladni s a melyet egyik magára öltött. Ebben a csemege üzlet egyik alkalmazottja a maga felsőkabátját ismerte fel.

Mint a nyomozás alatt összegyűjtött adatok és jelek bizonyítják, Lázár Gyula üzletét egyáltalában nem akarták kirabolni a mesterségüket kitűnően értő és már régóta üző betörők. A kapu Wertheim-szájának felnyitása, az üzlet udvarra nyíló ajtaján levő lakat széjjel szedése mindazt mutatják, hogy amerikai szerzőkkel dolgozó bűnösökkel van dolga a rendőrségnek.

Ebből az következtethető, hogy a tolvajvilágnak ilyen kitűnőségei nem fájradnak el Aradra azért, hogy itt egy csemegeüzletben dicsőnét rendezzenek. Valószínű, hogy a Krigler féle ékszerüzlet kifosztása volt tervébe véve. Az utcáról nem merték megközelíteni s az udvarról kerülve, ajtót találtak, mely azonban a csemegeüzletbe vezetett. Egy lelkiismeretes betörő bossankodik ugyan, ha gyémánt helyett sárvári romadurral kell megelégednie, de azt sem hagyja ott. Az Aradra hozott gonosztozókat előzetes letartóztatásba helyezték.

IZGALOM A VIGSZINHÁZBAN.

Rajnai Gábor malörje.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 25.

A Vigszinház tegnap esti előadása óriási zavarok között folyt le. Nyolc óra előtt a kitűzött operett helyett az Ordög-öt kellett előrántani, de az egyik főszereplőt nem tudták megtalálni. Rajnai Gábor, az aradi származású tehetséges fiatal színész, aki a kolozsvári Nemzeti Színházról ép most került fel a fővárosba, szíveségből „beugrott”, de a „vállalkozás” nem sikerült s az előadás, amelyben a legfőbb szerep a sugónak jutott, rendkívül vontatott módon csak éjjel tájban ért véget.

A kínos színházi estről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Tegnap este a Vigszinházban a *Csókon szerzett ölegény* volt műsorra tűzve. A múlt szezomban nagy sikert elért darabot most elevenítette fel a színház igazgatósága, de a mű a reprizen valósággal megbukott. A tegnap előadásán igen kevesen voltak, ami Kornai Bertát, a darab főszereplőjét annyira elkedvetlenítette, hogy kijelentette: *nem játszik*. Ezt a kijelentést azonban közvetlenül az előadás előtt tette s a rendező minden kérése ellenére hajthatatlan maradt.

A színháznál nagy fejetlenség támadt. A nézőtérén már rég elhelyezkedett a publikum, a zenekar kénytelenségből immár harmadszor ismételte meg a „Ladi, ladi, lom” dalát s a függöny nem gördült fel. A közönség nem tudta, mi történt, de várt türelmesen.

Ezalatt az öltözők tájékán tetőpontját érte a zavar. Valahonnét előkerítették Varsányi Irént, aki hajlandónak mutatkozott eljátszani az Ordög női főszerepét. A rendező örült és már intézkedett, hogy adják tudtul a publikumnak a műsorváltosást. Igen ám, de ekkor kitűnt, hogy Fenyvesi Emil, az Ordög festője hiányzik, künn nyaral valahol Gödöllő mellett.

Ujabb kapkodás és kétségbeesés. Azonnal telefonoztak s táviratot menesztettek Fenyvesiért, aki el is indult, de fél kilencig sem érkezett meg. Nem lehetett tovább várni s már abban állapotok meg, hogy lefújják az egész előadást és visszaadják a publikumnak a pénzt, amikor valakinek az a szerencsésen ötlete támadt, hogy vegye át a Fenyvesi szerepét Rajnai Gábor. Rajnai épen a színészek körül forgóldott; hasztalan szabadkozott, hogy hagyjanak neki békét, ő sohasem játszotta a festőt s egy szót sem tud a szerepből. Valósággal kényszerítették, hogy felöltözzék s így valahára fél kilenc után megkezdődhetett az előadás.

De milyen előadás! Rajnai a jelenése előtt gyorsan átutotta az első felvonásbeli szerepét és kiállt a színpadra. A sugó teljes erejéből dolgozott, sugtak a szereplők, sőt állítólag még a szuffiták is sugtak, de hiába. A festő személyesítője folyton megakadt dikciójában, kínos szüneteket tartott, zagyvaságokat beszélt, úgy, hogy a nézőtérén nagy nyugtalanság támadt és a felháborodás hangjal hallatszottak. Az első felvonás valahogyan csak véget ért, de a bajok a másodikban még fokozódtak s a harmadik felvonásban lépésről-lépésre a legborzalmasabb gixerek zavarták a máskor folyékonyan gördülő előadást, amely kevéssel éjjel előtt véget ért. A közönség hangos sugóldás között távozott a színházból, Rajnai pedig megfogadta, hogy ilyen szívosségeket nem tesz többé semmi pénzért sem.

Elmebajos aradi hivatalnok.

Egy miniszteri számellenőr tragédiája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Egy általánosan ismert, rokonszenves aradi állami tisztviselő megdöbbentő sorsáról beszélnek most Aradon. *Mindszenti Mihály* aradi jószágigazgatósági tisztviselő üldözési mániába esett s most felszállították Budapestre, ahol gyógyintézetben fogják elhelyezni.

A szimpatikus fiatal ember megdöbbentő sorsáról ezeket a részleteket írjuk:

Mindszenti Mihály, aki a csongrádmezei Mindszent községbe való, három év előtt került az aradi állami jószágigazgatósághoz a földművelési minisztériumból, ahol számellenőri rangban volt. Aradon a parcellázási munkálatok számfejtési részét végezte és ellenőrizte a 30 esztendőes komoly, mindenki által becsült hivatalnok. Tisztviselőtársai abszolút korrekt embernek, főlebbvalói pedig jó, szorgalmas munkaerőnek ismerték.

Ismerősei körében az utóbbi hetek alatt föltűnt, hogy a buskomorság jelei mutatkoznak rajta. Szótlanul bolyongott s látszott rajta, hogy valami nagyon mélyen foglalkoztatja. Most aztán kiderült, hogy ezek a jelek az elmebaj tünetei voltak. A hivatalnok idegzete a túlfeszített szellemi munkától és fiatal diákkori nélkülözéseitől annyira megrongálódott, hogy most a téboly örvényébe juttatta.

E hónap 23-án a *Városi-kávéházban* fölkereste egyik ifjúkori barátját és elpanaszolta neki, hogy őt többen lopással gyanúsítják.

— Kik azok? — kérdezte a barátja és gyanus szemekkel fürkészte Mindszenti zavaros tekintetét.

— A Fehér Keresztben egy asztaltársaság terjeszti rólam azt a hirt, hogy én elloptam *Kell Lajos* téli kabátját a színházban még a múlt évben. Azonkívül a korzón is sokan gyanus szemmel néznek rám. Én ezt tovább nem tűrhetem. Engem alaptalanul vádolnak, én nem loptam el azt a kabátot, hanem csak véletlenül elcseréltem. Kérlek járj közbe, hogy azok a gazemberek hagyjanak föl az üldözéssel.

A barátja, aki rosezat sejtett, megnyugtató igyekezett az ingerült embert. Ő azonban folytonosan izgatottan beszélt:

— Ez még se járja, hogy az embert rendőrökkel, detektivekkel figyeltetik. Nem mehetek olyan helyre, ahol detektivet ne találnék.

Amikor Mindszenti elment, a barátja azonnal fölkereste *Török Lajos* h. rendőrfogalmazót s közölte vele a hivatalnok előadását, egyben fölvilágosítást kért tőle: csakugyan nyomoz-e ellene valamely ügyben a rendőrség?

— Semmiféle nyomozás nem folyik ellene, — mondta *Török*, — ugylátszik az a szegény ember megőrült.

Azután Mindszenti barátja megkérdezte *Kell Lajostól*: hogyan történt annak a télikabátjának az elcserélése?

— En nem tudok róla. Az én kabátomat soha senki nem cserélte el, — mondta *Kell*.

Ekkor már nyilvánvaló lett, hogy a szegény Mindszenti üldözési mániába esett.

A jó barátja figyelmeztette erre Mindszenti tisztviselőtársait is, akik azt mondták, hogy a számellenőr épen tegnap panaszkolta el *Szigethy Ede* főszámtanácsosnak az ő üldözését ép úgy, amint a kávéházban tette.

— Mi ránk is az elmebajos benyomását tette, — felelte a jószágigazgatóság egyik tisztviselője, *Lelkes*.

A kartársai ekkor elhatározták, hogy megmentik a szegény fiút. Ma az egyik kollégája, *Lelkes* Budapestre utazott és sikerült Mindszenti csellel rávenni, hogy vele fölutazzék. Az a terve *Lelkesnek*, hogy odafönt megvizsgálta s azután valamelyik szanatóriumban elhelyezi.

Mindszenti Mihály szármalmas esete a délután folyamán hamar elterjedt a városban és mindenütt nagy részvételt tárgyalták az ügyet.

Magyar író nem jut szóhoz a Nemzetiben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Három hétnél hosszabb ideje, hogy a Nemzeti Színház az új vezetőség alatt megkezdte működését és eddig egyetlen magyar darabot sem mutattak be. Mint fővárosi tudósítónk jelenti a színház ez év végéig nem is lesz abban a helyzetben, hogy közönségének magyar eredeti darabot bemutatthasson.

Somló Sándor, a régi igazgató, előadásra elfogadott ugyan egy csomó darabot, ezekre azonban az az intézkedés történt, hogy a drámabírálóbizottság öszszessége újból véleményt mondjon róluk és csak e vélemény meghallgatása után határozhat felőlük az új igazgató, akinek azonban — mint ismeretes — nincs jogában azokat a darabokat előadni, amelyeket a drámabíráló-bizottság visszautasított. A bizottságnak ez a rostáló munkássága a régi darabok nagy tömegére való tekintettel természetesen sok időt vesz igénybe és ez az oka annak, hogy december előtt eredeti magyar darab bemutatásáról szó sem lehet. Azokat a darabokat pedig, amelyek időközben érkeznek be, csak a régi darabok átrostálása után bírálhatja meg a bizottság.

Ez a története annak a viszonyoknak, amely a Nemzeti Színház és a magyar szerzők között fennáll és ezt még ki kell egészíteni azzal, hogy a színház még december után sem lesz abban a helyzetben, hogy előkelőbb magyar írók alkotásait hozhassa színre. *Herceg Ferencet*, *Molnár Ferencet*, *Bródy Sándort*, *Heltai Jenőt*, *Berczik Arpádot* ugyanis két évre szóló szerződés köti a Vigszínházhoz, amelynek értelmében ez idő alatt megírt darabjukat más színháznál nem adhatják elő, ezenkívül pedig a Magyar Színház is egész sereg szerzőt kötött le magának, *Gárdonyi Géza* pedig — mint ismeretes — nagyon haragszik a Nemzeti Színházra. Ezzel a magyar drámaírók névsorát körülbelül kimerítettük és ilyenformán úgy áll a dolog, hogy a Nemzeti Színház aligha tehet egyebet, mint azt, hogy — egy-két kivétellel — megint dilettánsokat szólaltasson meg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora

Szombat: Dollárkirálynő, operett. Ujdonság. Megnyitó előadás. (A bérlet.)
Vasárnap: Délután: Gyerekasszony, népszínmű. Este: Dollárkirálynő, operett. (B bérlet.)
Hétfő: Dollárkirálynő, operett. (C bérlet.)
Kedd: Tatárjárás, operett. (A bérlet.)
Szerda: Kék egér, vígjáték. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Csütörtök: Kék egér, vígjáték. (C bérlet.)
Péntek: Tanítónő, életkép. (A bérlet.)
Szombat: Helyreasszony, énekes színmű. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Vasárnap: Délután: Naftalin, énekes bohózat. Este: Helyreasszony, énekes színmű.

A színház napjai.

★

Arad, szeptember 25.

A Szerdahelyi-szebor, amely a téli színház előcsarnokában dől az ódon falnak, megszabadul a magányosságtól. Az első őszi szombaton már beköltözik az élet az ország legidomtalansabb színházépületébe — megjegyzés nélkül is kétségtelen, hogy az aradiról van szó — s itt a szezon.

Már a ma is a színházi évadé volt. Utolsó vonaglott az orfeum-kultusz, amely aligha jutott valaha olyan nagy fokra, mint az idén, — de már ma a színházé volt a szóbeszéd, színügyi események, színházi pletykák, színészek és színésznők körül. A boldogtalan direktornak persze már az évad előtt baja van a hatósággal. A város ráirt, hogy a télen, tekintettel a léghuzamra, a színházat reggel hat órától kezdve fűtse. Hiszen igaz, hogy a légvonatot a színháznak legszorgalmasabb vendégzereplője, de a hatóság, ugy látszik, még sincsen tisztában annak természetrajzával. Amely épületnek ajtó- és ablak-benyílásai egyszer a léghuzamra inklinálnak, ott a legszorgosabb fűtés se használ...

Azután meg felébredt a város uraiban az a jó szándék, hogy a nézőtér öreg falfestését fölfrissítsék. De a szándék megvalósítására csak most a szezon küszöbén gondoltak. Ha a direktor idejében közbe nem ugrik, a *Dollárkirálynőt* festékes állványok, piktorletrák között nézhetne volna a publikum. Így az állványokat hamarosan kitelepítették s a nézőtér a régi, kopott marad.

A kávéházba, a vendéglőbe egy végtelenül derült arcot visz be a tulajdonosa: *Ferrari d'Albaredo*, a lovag-tenorista, vagy a tenorista-lovag. Az ő öröme, amelylyel az aradiakat köszönti, mutatja ennek a városnak nagy asszimiláló erejét. A nyáron, amikor a hazájában járt, Torino, Verona láttán nem lehetett ilyen jókedve. Különben, nem új igazság: a színészek, ahol a közönsége, ott a hazája.

S jöttek a többiek. A esaba-aradi vonatok, amelyek a vásárhelyiekkel csatlakoznak, ma már csupa aradi művészettel voltak teli. Művészek, művésznők, szörny-nagy málhák és a gondok, amelyek ezzel járnak. No, csak, ha baj nélkül megjöttek...

Az első napokban bizonyos gyöngéd szeretet fogadja őket, mint a rokonvendégeket, amíg meg nem szokják. Még a kritikus se tud az elfogulatlanságáról bizonyos jókedvű hangulatot létrehozni. Azután jöhetnek a panaszok. A női kar ellen, amely soha elég úde, az első és másodrendű mesterek, a nagy nők és a kis nők ellen s végül a műsorról illetően, amely ritkán tud mindenkit kibékíteni. Ezuttal *Szendrey Mihály* begombolkozottan, szinte program nélkül jön, de azzal a titokzatossággal, mintha a tarsolyában a középeurópai színházak egyesített játékrendjét hozná. Vagy pedig már most beteges a járványnak, amely árnyékát előre vetette: az operett-in-ségnak?

És a pletykák, az édes jó pletykák. Kiirni erős hiba lenne mind és mindenhol fecsegünk róla. A kis kóristalány viszonya ingerlőbb ese-

bérletgyűjtés idején Gondának mindig boros az arca. A tegnap megérkezett Szendrey Mihály igazgatónak is feltűnt a pénztárosa vidámsága és megkérdezte tőle:

- Miért van olyan jó kedved Lacl?
- Mert sokat kerestem most a napokban.
- Talán olyan jó volt a bérlet?
- Kitűnő. Már eddig ezer koronát kerestem.
- Hát olyan sok bérlet fogtál?
- Azt éppen nem mondhatnám. Hanem tegnapelőtt kihúzták a sorajegyemet ezer korona nyereséggel.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEL.

N. L. Borossebes. Sorsjegye nem nyert.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

(=) Gyümölcs és szőlőklállítás. Szeptember 27-től október 4-ig az „országos kertészeti egyesület” Budapesten a városi iparcarnokban országos gyümölcsészet és szőlészeti kiállítást és vásárát rendez. Kíváncsok és közérdek, hogy ezen kiállításon Aradhegyi a gyümölcs és szőlőtermelői minél nagyobb számban és minél szebb terményekkel résztvegyenek.

Aradi heti gabonavásár.

- Az Aradi Közlöny tudósítójától -

Arad, szeptember 25

Ami az őszi földmunkákat megkönnyítendő: az eső még mindig kék, pedig már nagy szükség lenne rája.

A gabonaárak iránzata a szilveszterig változik, mindazonáltal inkább szállárnak mondható.

A mai piacon elkelt:

- 1500 mm. busa 11.20
- mm. rozs 8.40-50
- mm. árpa 7.10-20
- mm. zab 6.80-90
- mm. tengeri 6.50

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktézse.

- Az Aradi Közlöny távirati tudósítása -

Budapest, szeptember 25.

Amerika 1 el magasabb. 10 fillérről magasabb árak.

As árak 50 kilogrammonként:

	Déli árszám	2 óras árszám
Busa áprilisra	11.77-11.78	11.78-11.79
Busa októberre	11.47-11.48	11.50-11.51
Zab októberre	8.06-8.07	8.07-8.08
Roszs októberre	9.35-9.36	9.39-9.40
Tengeri májusra	7.38-7.39	7.39-7.40
Roszs áprilisra	9.75-9.76	9.77-9.78

Zárul 5 órákor.

Utószóda fiálettelen.

Budapest-közhányal értéktézse.

- Szeptember 25. -

Magyar előrend: Oreg nehés párosként 400 kilogramm felüli súlyban fillérig; könnyű párosként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban fillérig; nehés párosként 320 kilogramm felüli súlyban 124-125 fillérig; fiatal kősző párosként 351-350 kilogrammig terjedő súlyban 125-126 fillérig; könnyű párosként 340 kilogrammig terjedő súlyban 126-128 fillérig. Szászai: Nehés párosként 360 kilogramm felüli súlyban fillérig; kősző párosként 240-260 kilogrammig terjedő súlyban fillérig; könnyű párosként 240 kilogrammig terjedő súlyban fillérig. Sertéselész: Szeptember hó 22. napján volt készlet 36,901 darab, szeptember 25. napján fűbajtott 309 darab, szeptember 25. napján elszállított 224 darab szeptember 24. napjára maradt készletben 36,986 darab. A húsos sertés fűbajtása: nyugodt.

IDEGENEK ARADON

- Szeptember 25 -

Fehér Kereszt szálloda. Bauer József utazó Bécs. - Kollár Károly utazó Bécs. - Cronau Ottó utazó Budapest. - Végh József esendőrszázados Belényes. - Popovits Miron papnövendék Brád. - Steiner Miksa utazó M. Sziget. - Hajdu Ferenc utazó Budapest. - Will Viktor utazó Hódáság. - Kubisek Manó mérnök Temesvár. - Raudsik Tihamér utazó Budapest. - Zsigmondy Béla mérnök Budapest. - Zsigmondy Dezső mérnök Budapest. - Urbán István kereskedő Makó. - Nicora Emil műasztalos Vulkán. - Brinzen Miklós dr. gör. kath. lelkész Petrozsény.

Központi szálloda. Fischer Emil utazó Budapest. - Herczeg Arnold utazó Budapest. - Jenavás Milán földbirtokos Battonya. - Stigler Gyula utazó Budapest. - Hegyi Lajos utazó Budapest. - Tansig Sándor vállalkozó Orsova. - Kelemen Ármán utazó Budapest. - Kalomes Ferenc utazó Székesfehérvár. - Balla Mihály m. kir. osztálytanácsos Budapest. - Mayer Ferenc kereskedő Straszburg.

Vass szálloda. Kovács János utazó Budapest. - Ardelean Elek községi jegyző Kerek. - Deseam Ávrám esperes Zsáka. - Hügel Gottfried utazó Bécs. - Adámsz Zsigmond utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Werthán Aurél kereskedő Marosvásárhely. - Szántó Béla hivatalnok Kiszjenő. - Vincze Mihály birtokos neje Battonya. - D.ányi László utazó Budapest. - Hollak Imre birtokos Acsa. - Lamos Kálmán tanácsos Budapest. - Pléss Henrikné magánzó Temesvár.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1908. évi szeptember hó 26-án:

A) bérlet B) bérlet.

Megnyitó előadás.

Itt először:

Dollárkirálynő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Wilner és Grünbaum. Fordította: Faragó Jenő. Zenejét szerzte: Fall Leó.

S Z E M B L Y E K:

John Cauder	Polgár S.	Olga	Sz. Rentay B.
Gladys	Kállay Jolán.	Tom	Kulcsár L.
Dick	Kertész D.	Miss Tompson	Bankóné.
Daisy Gray	Zalay Margit	James	Szabó S.
Dénes László	Ladiszlay J.	Bill, sofför	Nagyiván I.
Schlick Hans	Faludy K.	Gépirőleány	Lászy Etel.

Készlet este 7 óra táján.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Uj műsor. Uj műsor.

Műsor 1908. szeptember hó 26-án szombaton:

1. Meghúsult remény. Bohózat. - 2. Milyen fogalmatunk vannak a rendőrségről? Életkép. - 3. Gördülő ember. Kacagató. - 4. A halász leánya. Dráma. - 5. Varázsköpeny. Bohózat. - 6. Az őrfült pikador. Szenszációs. - 7. Gazdagság és szerelem. Mese. - 8. Hadgyakorlatok a tengeren. Természet után.

Minden előadás alatt katonasans játéka. - Csukrássza.

As előadásokra bármikor be lehet menni.

Előadások: Este 8 órától 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

NYILTER.

Garçon lakás

(2-3 szoba) a város központjában butor, vagy a nélkül keresztek.

Cim a kiadóhivatalban.

Legjobban érdekli a vevőt!

hogyan hol vásárolhat megbízhatóan izléses ujdonságokat és elősmert jó árukat, valóban olcsó FIX árak mellett...

MÜNZL

kalap-, uridivat és fehérnemű-üzletében ARADON. ARADON.

- Angol gallér védő (gyapjú) . . . kor. . . . 1.50
- Angol gallér védő (selyem) . . . kor. . . . 2.-
- Elegáns téli kesztyű párja . . . kor. 1.- és 1.50

Figyelemre méltó harisnya árak!

- 3 pár színes csikos . . . kor. 1.60
- 3 pár divat csikos . . . kor. 1.80
- 3 pár divat csikos gyapjú . . . kor. 2.90
- Lábvédő (Tereszörből) párja . . . kor. 1.-

Alapított 1860. Állami távbesszélő 212. Állami tisztviselők szállítója. - A cs. és kir. 33. gy. ezred tisztikarának szállítója. 171

7781-908. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az aradi első takarékpénztár aradi cégvégrehajtónak Buttyán Julianna buttyini lakos végrehajtást szenvedő elleni 950 korona tőkekövetelés és járulékok iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad Ségá külvárosában fekvő, az aradi 2578 sz. tkjvben A. + 1 sor. 8148 hrsz. alatt felvett Tehén-utcai 5. számú ház, udvar és kertre az árverést 3592. koronában ezennel megállapított kikiáltási árral elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi november hó 17-ik napjának délutáni 3 órákor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. számú helyiségébe megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 359 kor. 20 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3388. sz. a. kelt igazságügyministeriumi rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Arad, 1908. évi július hó 29-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Mészáros,

3156 Arad, kir. teséki bír.

Legújabb angol öltöny szövetek, ugyszintén felöltő szövetek megérkeztek, amelyek legolcsóbban beszerezhetők

a kizárólagos posztógyáriraktárban

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A K I N E K

ismeretség híján

házasárra,
nevelőre,
úrivezetőre,
könyvelőre,
segédre,
számlára,
gazdatisztára,
kölcsárra,
vínnyelőrre,
kártyásra,

kölcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

A K I

bérbeadni kíván

szobát,
házat,
vadászterü-
letet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

A K I

eladni kíván

szőrt,
zongorát,
jort,
gyógyosót,
szabót,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

A K I

szűkeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

A K I

amely állást betölteni kíván: legbizo-
sabbban ér csélt, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetésai
rovatát használja.

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, kapható Rauchbauer
Nándornál Ujszentannán 130 ko-
ronáért métermázsanként. 3111

Makzörök

magyar és német fordítással és
egyéb díszes, mint egyszerű zsidó
imakönyvek Krausz Paulin könyv-
és papirkereskedésében Arad, szín-
ház-épület. Telefonszám 511. 995

Eladó

Pécskán egy régóta fennálló, ki-
tűnő forgalmu fűszer és korcsma-
üzlet korlátlan italmérséssel, lakó-
házzal és megfelelő mellékhelyi-
ségekkel. Fizetési feltételek ked-
vezőek. A vételhez 4-5000 forint
készpénz szükséges. Cim a kiadó-
hivatalban. 3153

Dicsón eladó

egy Ganz-féle henger-szék és egy
16 lóerős Locomobil. Láthatók:
Temesvár, Gyárváros, Nyul-utca
13. Gall István. 3068

Őszi blouse album,

a legújabb eredeti szabásmun-
kákkal, dus tartalommal 150 fil-
lérért hapható Ingsuz I. és fla könyv-
kereskedésében Arad, Weitzer Já-
nos-utca. 201

Pincze kiadó

Perényi-utca 8. szám alatt. Bőve-
bet Neuman-iroda, Széchenyi-utca.
3149

Sok pénzt
kereshetnek ügyes üz-
letszerzők. Bővebbet a
kiadóban.

Makzörök

és izr. imakönyvek nagy választéka.
Irodai kellékek dus készlete. A
végrehajtási novella bejelentési
nyomatványai kaphatók: Kerpel
Izso könyvkereskedésében Aradon.
Ugyanott egy nagy Meidingi kály-
ha eladó. 292

Nyomdánkban

egy ügyes

kifutó fiu

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű plé-pánt és maculatura jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

25594-1908. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az 1908-
1910. évre elkészített III. oszt. ke-
reseti adó után fizetendő ált. jöv.
pótadó, valamint az 1908. évi had-
díj kivetési lajstrom f. évi szept-
ember hó 28-tól a városi adó-
ügyi osztályánál 8 napi közszem-
lére van kitéve.

Erről az adóköteleseket azzal
értesítjük, hogy netáni felszólalá-
saikat, és pedig:

a) azon adózók, kik az illető
kivetési lajstromban tárgyalt adó-
nemmél már a mult évben voltak
megróva, a lajstrom kitételének
napját.

b) azon adózók, kik a kivetési
lajstromban megállapított adóval
a kivetés évében első ízben rovat-
nak meg, adótartozásukat az adó-
könyvecskebe történt bejegyzését
követő 15 nap alatt a városi ta-
nácsnál előterjeszthetik.

Arad, 1908. évi szeptember hó
5-én.

A városi tanács.

ARADI NYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZETE

ARAD, SZÉCHENYI-UTCA 13.

TELEFON 131. 31

DISZMŰMUNKÁK

KÖNYVKÖTÉS

ROMANCIKÁK

DISZDOBOSZOK

PÉNYKEPTARTOK

AMATOR KÖTÉS

ARAD, SZÉCHENYI-UTCA 13.

TELEFON 131. 31

Van szerencsém értesíteni, hogy a valódi

PERZSA ÉS SMYRNA

szőnyegek megérkeztek és azokat olcsó vétel folytán jutányosan adhatom el.

Az idei behozatal minőségileg nagyon kedvező mert régi, fényes, ritka példányokat, hibátlan árut, ugy kisebb, mint nagyobb szőnyegekben nagy mennyiségben szerezhettem be.

Tekintve a perzsiai rossz viszonyokat, olyan minőségek jöttek forgalomba, amelyeket évtizedek óta mint családi ereklyét tartogattak.

Gyűjtőknek kiváló alkalom **antik** szőnyegek beszerzésére.

DOMÁN SÁNDOR

szőnyegháza

ARAD, Szabadság-tér 2. sz.

mokkal szerepel az egyes választói csoportokban:

háromszavasata van 9 százaléknak

kettős szavasata van 34

egyes szavasata van 545

A közvetett ösválasztóknak 539 százaléka kerül ki a munkások közül.

Ebből a kimutatásból világos, hogy a nemzetiségi szavazatok száma aránylag igen erősen fog csökkenni.

Az egyes kerületek.

Az ország területétől közli

Budapesten

háromszavasattal ruház föl a javaslat 38 648, kettősszavasattal 60 684, egyszavasattal 65,141 egyént. Ösválasztó pedig lesz 8392 egyén. Az összes budapesti szavazatok száma lesz 288,278.

A *porosnyi* szavazatok száma lesz 11,264, a *pécsi* 15,865; a *temesvári* 17,516.

Arad szavazatai.

A javaslat értelmében Aradon

háromszavasata lesz 1812 egyénnek

kettős szavasata lesz 4234 egyénnek

egyes szavasata lesz 4014 egyénnek.

Közvetett ösválasztó 2692. A szavazók száma lesz tehát összesen 12,752. Ezen választók leadnak összesen 18,187 szavazatot, ebből munkás-szavazat 42,2 százalék.

Aradmegye szomszédságából a *Hunyadmegyére* vonatkozó adatokat ismerjük a *Népszava*.

Hunyadvármegyében háromszavasata lesz 1642 egyénnek, ebből magyar 56,8 százalék, kettős szavasata lesz 6941 egyénnek, ebből magyar 46,4 százalék, egyes szavasata lesz 12,056 egyénnek, ebből magyar 25,3 százalék.

Közvetett ösválasztó 57,291, ebből magyar 2 százalék.

Már cáfolnak.

Amint gondolható volt, a kormány siet megcáfolni a „Népszava” cikkét. A félhivatalos *Bud. Tud.* — mint fővárosi tudósítónk este jelenti — a következő lanyha cáfolatot adja közre:

A „Népszava” mai számában megjelent, a választói jogról szóló cikkre vonatkozólag a „Budapesti Tudósító”-t az aláb-

biak közzétételére jogosították föl: A központi statisztikai hivatal a belügyminiszter utasítására a választójogi törvényjavaslat munkálataival kapcsolatosan a különböző irányú statisztikai kimutatások egész sorát dolgozta ki. Ezek egyike, melyet a statisztikai hivatal még nem is terjesztett a belügyminiszter elé, *bűnös visszaélés következtében* a „Népszava” birtokába került és *ezekből az adatokból* írta a „Népszava” a fentebb említett cikket. Ez ügyben folyamatban a vizsgálat.

Tisza István levele.

A választói jog hullámai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

A választói reform ügye a politikai élet középpontjába került és a jelek szerint jó ideig ott is fog maradni. Mindenütt a választói reformról vitatkoznak és már kezd kialakulni a két tábor képe. A koalíció legnagyobb része Andrassy javaslatát mellett van, az ellenzéki pártok mind ellene. Ebből az utóbbi táborból egyedül az utolsó szabadelpvüparti miniszterelnöknek, Tisza István grófnak szava hangzott fel a plurális választóreform mellett. Tisza gróf egy levelében adott kifejezést a választói jog általánosítása ellen elfoglalt régi álláspontjának, mely az ország magyarságát félti az egyenlő szavazati jogtól.

Tudósításunk itt következik:

Tisza István a választójogról.

„Az Ujság” című fővárosi lap a mi nap vezércikkben támadta meg Andrassy Gyula gróf belügyminisztert azért, mert az általános, egyenlő választói jog helyett a plurális választótervet tervezi. Tisza István gróf, aki tudvalevőleg miniszterelnöksége idején igen közel állott Az Ujsághoz, most ezt a levelet intézte Gajary Ödönhöz, Az Ujság szerkesztőjéhez:

Kedves barátom!

„Az Ujság” mai vezércikke adja a tollat kezembe. A koalíció a király-

lyal szemben kötelezte magát arra, hogy a választói jogot a Kristóffy-féle javaslatban foglalt mértékig fogja kiterjeszteni, mással senkivel szemben. Ha tehát ő felsége felmentí ezen ígérete alól, teljesen szabad keze van úgy eljárni, ahogy az ország érdeke jónak látja.

Az Isten szerelméért, itt a magyar nemzet sorsáról, jövőjéről van szó, a nemzeti állam léte vagy nem léte forog kockán. És amidőn minden hazáját igazán szerető magyar embernek azért kell imádkoznia, hogy a korona által olyan nemes, de olyan végzetes illúziók alapján a kormányra erőszakolt lépést mentől több garanciával vehesse az körül, szomorú megütközéssel kell látnom, hogy a törekvésnek éppen a te lapod állít mesterséges akadályokat.

Igaz barátsággal maradok régi hived

Tisza István.

Goldis László nyilatkozata.

Az aradi *Tribuna* holnap reggeli száma beszélgetést közöl, amelyet Goldis László máriaradnai képviselővel folytatott a lap. Goldis elsősorban annak a véleményének ad kifejezést, hogy a nemzeti párt információja szerint a király még mindig nem adta meg az előzetes szankciót Andrassy belügyminiszter választójogi javaslatához. Az ellenkoalícióra vonatkozólag kijelentette Goldis, hogy az ellenzéki pártok ugyan mind harcolni fognak az általános választói jogért, de fuzionálni ebből a célból aligha fognak. A nemzeti párt harcolt a plurális választói jog ellen eddig is és nagyon elkeseredett harcot fog indítani ellene akkor, ha a Ház elé kerül. Népgyűléseink most is folynak; a tót nemzetiségi példaul holnapra tizenöt népgyűlést hívtak egybe. Az igazi harc azonban még csak ezertul fog kezdődni.

Kijelentette végül Goldis, hogy az a hír, miszerint a szerb radikális képviselők kilépnek a nemzeti pártból, igaz. A szerb radikális képviselők nagyon lanyhán vettek részt a pártéletben, két év óta nem

Legénykérés.

Írta: Nulla.

A főhadnagy még egy utolsó pillantással végig tekintette az istállót, a nyugodtan abrakoló lovakat, a lószerszámokat nagy buzgalommal „pucoló” huszárokat s aztán kilépett az ajtón.

Eltávozása után nyomban felhangzott a legénység dévaj kedve, az ifju pezsgő kedély fékezhetetlen ereje.

— Hány órákor lesz a rukkolás? — kérdezte Csuri Pista, miközben nagy igyekezettel fényesítette kengyelét.

— Hatkor!

— Hogy a görcs álljon a korckomendáns lábába. Minek jön megint?

— Hogy a rák a vetésre ne menjen!

— Hogy te vizitálatlanul ne maradjál!

— Nohát hányjon cigánykereket a szeme a gyönyörűstől, mikor meglátja a svadront, — szólt Szabó Pali magasan felvillogtatva a „kipucolt” zablát.

— Főhadnagy ur Tamassy úgy félti a svadron jó hírét, mint a kakas a maga szemjét.

— Abban fekszik a becsületünk!

— No, fogadom, holnap megint fényes napja lesz ennek a becsületnek, mert egyik se rukkol úgy ki, mint a harmadik század.

— Majd motyogja is a korc azzal a fogatlan szájjal: Jó megint leginek! Jó megint!

— Biz Isten még jó ha annyi magyar szót is hallunk ebben az idegen országban! — sóhajtott egy típkus barna magyar fiú. Hejh csak már haza is szabadulhatnék!

— Oda se neki cimborá! Van ám itt becsülete a magyar huszárnak!

— Hászén vanni van. Nincs is nekem jó Klagenfurt városára, se a fehérnépjére semmi panaszom, de azért mégis nagy a hazamehetnékem.

— Ne busulj pajtás! Csak négy kis hónap, aztán nem parancsol a császár.

Kinek egreciroz, kinek egreciroz —

Ni muszáj ni muszáj, ni muszáj!

Az utóbbi már dalolva mondta a jókedvű huszár.

Meg is indult a nóta, felhangzottak a szép magyar dalok. Először csak csendesen, füttyözgetve, utóbb egész lelkesedéssel, amely mellett oly gyorsan telt az idő, oly könnyű volt a munka.

Csengett a dal hol fájón, hol vígan, nagy lelki megkönnyebbülésére a derék magyar fiuknak.

A daloló legények nem is sejtették, hogy hallgatójuk is volt a csendes esti alkonyatban.

Kedves főhadnagyuk, Tamassy, ki künn az istálló ajtajában megállott, hogy cigarettát sodorjon magának s míg azzal foglalatkoskodott, a legények dalolása felkeltette figyelmét. Lelkéhez szólottak a hangok s arcán is élénken tükröződött a hallott nóták hatása.

A csinos huszártiszt egész önfelédten adta át magát a hazai dalok varázsának, annak az édes daloknak, amelyek elvitték az ő lelkét is a drága hazába, az édes szülőföldre, míg egy egészséges huszárkáromkodás vissza nem hozta a valóságba.

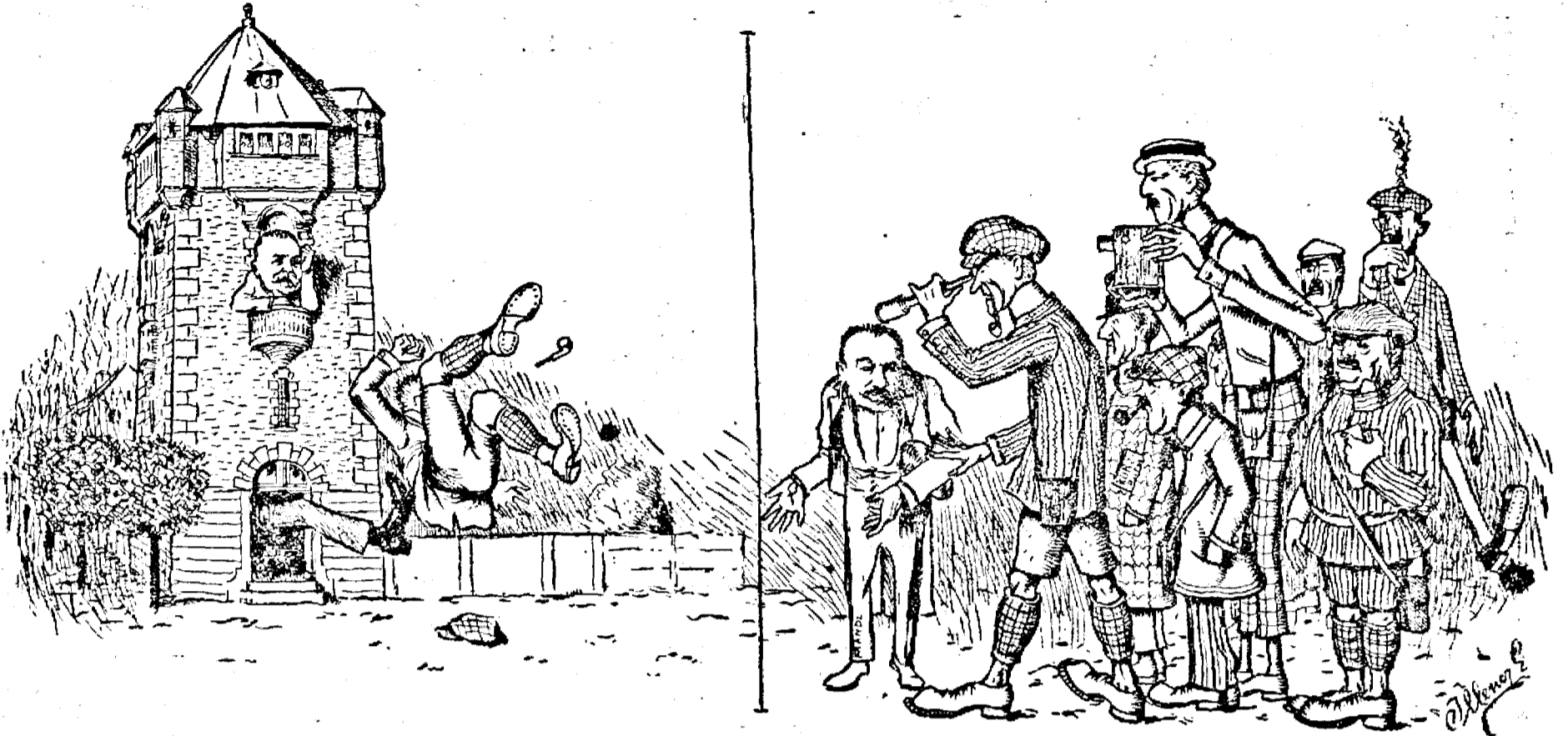
Elmosolyodott, kardját hónya alá kapta és elhagyta a kaszárnyát.

Egyenesen hazasietett.

Sokszor hallotta ő katonáit dalolgatni, de talán még sohasem ragadták meg a lelkét azok a mélabus hangok annyira, nem markoltak bele oly fájó érzélemmel, mint ez alkalommal. Ki tudná miért fogékonyabb a szív az érzelmekre egyszer, mint máskor?

Diszes, emeletes épület volt, a melyben Tamassy lakott. Egy gazdag klagenfurti polgáré, ki elég praktikus volt felesége lakosztályát bérbe adni. Csinos két szobája volt ott a főhadnagynak egy inasszobával s valahányszor sarkantyuja végig csengett a folyosó márványán, egy göndör, szőke leányfej hajolt ki utána egyik szoba ablakából s a bájos, kék leányszemek ábrándos mélasággal tapadtak a

Az angolok Aradon.

Nyolc szürke brit, kit erre vitt
A tudományak szomja,
Megáll Aradnak kapuján
S a kilincset megnyomja.

Szakukba vág: közgazdaság,
A ló, s a szimmentál:
„Lássuk, vajjon a szőlő az,
Mely borra szokott válni?”

Mit méri belep, van-e oly telep
És van-e már mű-harmat?
És annyiszor aratnak-e
A hányszor csak akarnak?”

S Arad előtt, melynek bora
Oly híres, oly megáldott,
Megpillantják az angolok
Kis Mandl Villibáldot.

És mind megállt: „Mond Villibáld,
Vizügyi jogtanácsos,
Az angolokhoz jószívűn
Viseltetik e város?”

S így lantola a Maudola,
Borus feleletképen:
„Jobb lesz elsompolyognotok
A jó Isten nevében.

Hej, o egykoron a viztorony,
Velt itt angolok háza,
Angol tókének itt virult
Az osztlékok száza.

Husz év, se tiz, — nem mult s a viz
Másnak hozza kamatját,
Kitették az angol szűrét,
Illetőleg a frakkját.

A város ép most rugja ki
Egy bős, kegyetlen gollal,
„Lássátok hát Aradon így
Bánnak el az angollal!”

MEZEIÉK VALÓPÓRE.

A cinikusok, az erkölcsi élet szkeptikusai a fejüket csóválják. No lám, milyen fura eset! Ez a Mezei Vilmos, egy közönséges munkásember, elvállik a feleségétől; nem tud vele együtt élni azóta, hogy az asszonyt — bármilyen rövid időre és erőszak árán — egy idegen férfi a magáénak mondhatta. Ah, bolondság. Annak az embernek bizonyára meghibbant az agyveleje, mondják a savanyu bölcsék. A tömeg-gondolkozás pedig okvetlenül úgy vélekedik, hogy ez a házaspár minden valószínűség szerint egymásra unt, de most a férj morális pózba vágja magát és a házasság tisztaságának frázisával akarja leplezni a saját gyöngeségét.

Ha a legikus gondolkodás tiszta szemüvegén nézzük és keressük a bonyolult eset indító okait, egészen mást látunk. Ime egy ember, akinek lelke telítve van ideálista regények és fantasztikus szociológiai művek tartalmával, egy ember, aki a házasság üzletivé süllyedt jelentősége idején is megőrzött egy tisztultabb erkölcsi fogalmat: a házasság szentségét. És ebben — úgy látszik — nem ismer megalkuvást. A bíróság igazságot szolgáltatott a megbecstelenített asszonynak és felmentette őt azért a

tettéért, hogy kerítőjét a halálba küldte. Az esküdtek bünbocsánatot adtak neki, de a férj mégis eltaszítja magától.

Kár, hogy azon a főtárgyaláson, amelyen az asszony bünügyét tárgyalták, közönség nem lehetett jelen. Csak kevesen hallhattuk a férj vallomását, de az sokáig emlékezetes marad előttünk. Szuronyos börtönőr vezette fel a tárgyalóterembe Mezeit, aki az izgalomtól úgy reszketett, hogy az elnök engedélyével ülve felelt a kérdésekre. Kissé fellengzős stílusban beszélt, de szavai hatása alatt nem egy esküdt könyezett. Már itt elmondotta, minő fogalmai vannak neki a házasságról, amelyben többre becsüli a pap áldásánál a tisztaságot és a lelki harmóniát. Erre törekedett együttélésük négy évében s ez a harmonikus egyensúly bomlott meg akkor, amidőn felesége öntudatlanul bemocskolta házasságuk tisztaságát.

Négy teljes évig éltek boldogan, zavartalanul s most a férj válik, mert elvesztette minden illúzióját, nem tudja többé szeretni nejét, ezt a szánandó büntelen asszonyt.

Minő vihar támadna a halvérű polgári társadalom mai nyugodt életében, ha a férjeknek csak egy tizedrészre minden olyan esetben, amikor meggyőződik neje vétkes hűtlenségéről, felbontaná a házasságot. Ma sze-

met hunynak az ilyesmi felett, megalkusznak a történetekkel. Inkább eltűnnek ma sokat, csak botrány ne legyen s hogy a hálószoba, vagy a diszkrét legénylakás néma falai közül a világ számára ne kerüljön semmi. És a családi zivatar csak a nyilvánosság kizárásával dul, otthon, elzárva a leskelődő jóbarátok elől. De az utcán — szent a béke.

Ez az egyszerű munkás, ez a boldog idealista nem így gondolkodott. Főládozta családi nyugalmát és a botrányt, az idegpusztító, az örületbe kergető botrányt választotta. Azt gondolta, ennek az árán megszerzi a nyugalmat s megteremtí a lelki harmóniát. De csalódott. És most ott van, ahol hónapok előtt volt, amikor még nem állott büntetőbíróság előtt s nem tapadt hozzá az emberölés kísérletének vádjá. Ha Mezei csakugyan elvállik a feleségétől, akkor azok a polgárok, akik a meghatottságtól könnyes szemmel hozták meg a fölmentő verdiktet, utólag bizonyosan megbánják ezt a tettüket. És ki tudja, nem lesz e igazuk?

(R-r.)

TANÜGY.

(—) Szüreti vakáció. Az összes aradi tanintézetekben a szüreti vakáció hétfőn kezdődik s szerdán ér véget.

A hétről.

Szeptember végén.

Nyárnak, vénasszonyok nyarának
— Jelentem busan —: vége már.
Lehullt a lombja már a fáknak,
S a föld fagyos köpenyre vár.
Ökörnyál uszik fönn a légben,
Bágyadtan süt az őszi nap,
Es a szekrénybe kerül szépen
Tennisz-öv s panama-kalap.

Semmise' tarthat ám örökké,
A nyár is mindig véget ér,
Nem zsufolt már Osztende többé,
Nem rajognak a tengerér'.
Szeptember végén minden ember
Már zsúr-eszmékkal van tele,
Aradinak — az ősz-kezdettel —
Aradon van méltó helye.

Mert hát a naptár úr felettünk,
S hogy ha a naptár „ősz“-t jelez.
A nyár-időt el kell felednünk,
S hozzászoknunk az őszihez.
Nem is egyéb nekünk az élet,
Mint egy örök, nagy megszokás,
A nyárba: szalmaözvegységek...
Az őszbe: séta, zsurozás...

S nincs hát azon most mit csodálni,
Ha a szokott program szerint
Sétál bármédig, bárhol, bárki,
Városba bent, a parkba kint.
A korzón ember-ember hátán
Tyukszem tyukszemmel kokettál,
S szerelmesek — egymásra várván —
Találkoznak a Maczkynál.

S ha olykor a szemembe ötlök
Uj női őszi toalettt,
Látván az ősz veszélyes jöttét,
Ugy sajnálom a férjeket.
Sohsem csalt még meg e szimptóma:
S ilyenkor látom biztosan,
Hogy elsárgult minden fa lombja,
Es hogy a nyárnak vége van.

Szeptember vége... őszbe járunk,
Arad is, hogy benépesül,
Megyünk, sétálunk, kurizálunk,
Mindenki kongresszusra gyűl.
Pezsegni kezd köztünk az élet,
Mindenki lőt-fut s vidám,
Megjött az őszi nagy színészet,
S kacagnak már minden szaván.

Megnyílt az Országházi-színház,
S megjött oda a szini-had,
S volt szörnyű taps, rivalgás, szín-láz.
(Ott jó színészek játszanak).
Van ott is primadonna-válság,
Sürögnek a direktorok,
S hogy a valót kevesen lássák,
Ott is van kulissza-titok.

Kines van Aradnak birtokába',
Es most ez nagy szerencse még,
— A forró helyzetet belátva —
Jéggár és hűtő készülék.
A t. Ház és egész magyar hon
Hevülni ah! nagyon szeret,
— Majd pompás hűtő készülékünk
Lehüti a kedélyeket.

... A fecskék elrepültek délre,
Kert, rét, mező elhervadt,
Őszi busongás! félre, félre,
Mert én is tollat ragadok.

Es mint nyolcszáz poeta társam —
Az őszről verset írok óh —
S ettől óvjon meg téged Isten
Türelemes, nyájas olvasó!

Pártos.

Képek a tisztvi vizsgáról.

I.

A vizsgáló-bizottság elnöke:
Generalmajor Ohn' Erbarmen.

Öngyilkos aradi iparos.

Fölmetszette a hasát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 26.

Tegnap egy derék, ismert aradi családból származó iparost temettek el Aradon nagy részátvevő közönség jelenlétében. Az elhunyt Frank Károly pincemester, a Bing Ede cég volt alkalmazottja. Frank ismert aradi iparossalaladtól való. A szülei elhunytja után a testvérei egy szép házat és elég nagy összeget engedték át neki az örökségből.

Frank Károly azonban sehogy se tudott boldogulni. Négy tagu családjá az utóbbi időben nem a legszebb napokat élte, mert a szegény ember anyagiilag tönkrement és a Bing-cégnél kapott alkalmazását.

Körülbelül hat héttel ezelőtt súlyosan megbetegedett. A tüdejét támadta meg a betegség, amely folyton erősödött, úgy hogy főlgógyulásához az orvosok nem sok reményt fűztek. A szegény beteg ember türelmetlenül találta már az ágyban való fekvést és bizony gyakran arra kérte az Istent, hogy szólítsa már el az élők közül. Nem egyszer az őt meglátogató barátait arra kérte, adjanak a kezébe revolvert, hogy agyonlője magát. Ettől fogva a horzátartozói fokozottabb éberséggel figyelték, s őrizték, nehogy kárt tegyen magában. Amde mégse tudtak úgy vigyázni, hogy tervét végre ne hajthassa.

Néhány nappal ezelőtt a beteg ember egyedül volt otthon. Est az alkalmat arra használta föl, hogy a konyhából az ágyába vitt egy nagy kést és azzal fölhasította a hasát. Amikor a felesége hazament, vértócsában találta Frankot. Orvost hívatott, az bekötözte a sebet, amely súlyos volt. Frank Károly, aki 49 éves volt, tegnap délután meghalt és tegnap délután temette el Csutak Károly és fia intézete. A nagy temetési menet élén egy aradi gazdag iparos vitte a keresztet. Ez Franknak legjobb, legbensőbb barátja volt. Abban állapotok meg még fiatal korukban, hogy aki kettőjük közül hamarabb meghal, a másik vizzi a temetésen a keresztet. A tegnapi temetésen megjelentek a Bing-cég összes alkalmazottai és mindama sokan, akik az elhunytak életében barátai voltak.

ASSZONYI SZEMMEL.

★

Lesajlottak a gyermeknapok. Gyönyörű eredménynyel. De meg is dolgoztunk érte. Szárazra kiabáltuk a gégenket a nagy könyörgésben. Pedig talán fölösleges is volt, hisz mindenki szívesen juttatott egy-egy fény-sugárkát az árnyékban senyvedő emberpalántának.

Mint mindennek, úgy ennek a buzgó mozgalomnak is megvolt a maga jobb és bal oldala. Mi, a jótékonyok hiénái, mint ahogy egy kedves adakozó tréfásan eltituláztott, igen sok megfejthető problémára adtunk alkalmat. Nem mondták hangosan, de tudom scken gondolták, hogy jobb volna ott-hon kötelességet teljesíteni, mint naphosszat mások érdekében kunyorálni. De hát az asszonyoknak is vannak a társadalommal szemben kötelességek. Ő nem exkluzív a család tagja, nem izolálható tevékenysége csupán a saját kis világa számára. Különösen nem akkor, mikor oly szent ügyről, mint a gyermekvédelem van szó.

Igen, gyermekvédelem. Az elhagyottakat, a szülötteket adományok gyűjtése útján vehetjük pártfogásunkba. A miénket, a jól szituált, vagy legalább is támaszszal ellátott csemetéket pedig a saját erőnkkel, munkánkkal, jóakaratusunkkal védelmezzük. Morális alapot és anyagi jólétet biztosítunk a számukra.

Az erkölcsök palotáját igen nehéz felépíteni. Szürájkoló munkásokkal kell megküzdeni. Az önfeljuséget kilrítani, az akaratot legyőzni, a dacot kifuzni, a természetli rosszra való hajlandóságot átformálni. Könnyebb eredményt elérni az anyagiak terén. Mert önmagunktól függ. „Segíts magadon, s az Isten is megsegít.”

A megöhető ugyszólván az ember étvágya és húsfga körül foreg. Mindent a gyomor és a ruházat fal fel. A gyomor még hagyján, mert az a miénk. A ruha? A világé, ismerősé és idegené egyaránt. Miattuk öltözünk, nekik akarunk tetszeni.

Nagyon csalódnak azok, akik egy morál prédikációra készülnek elő. Oh nem! Mint ahogy elismerem a gyomor jegalt és ingyen kívánságáért nem dorgálom meg, ép úgy nem akarom korlátozni a ruházati büdssétem, leszállítani a magasra szíftolt igényeket. Első sorban nem, mert ugysem érnék vele célt, másodsor pedig mert én is asszony vagyok — és hiu.

Csak egy módra akarok rámutatni, amely lehetővé teszi, hogy a divattal lépést tartunk s ennek dacára ne főjjon a fejünkben az aggodalom minden elsőjén, vajjon miből, honnan fizessük a szabószámát. Varrjunk magunk! Nem mondom a gála toalettot, de a gyerekekét, a placit, kertit, kényelmi ruháinkat fabrikáljuk a saját készletünk szerint, a magunk erejéből.

Mai napság a leányok állagos férjhezmeneteli ideje a 24—26 év. Elvégezték az iskolát, nyelték a tudományt, megtanulták, hogy a víz mily alkatrészekből áll, a levegőt mint lehet felbontani elemekre, a pejkán milyen furcsa madár, közlelleti ismeretségekbe lépnek Pythagoras tantétéleivel, egy csomó világtörténelmi nevezetességű urral s mikor talltve vannak bámulatra méltó tudással, hazamennek. És billentyű mozgatás, meg se lyemfonalak művész egymás mellé helyezése közepette várnak — egy balekot. Aki őket oltárhoz vezet.

Mennyi idő telik el a beteges álmodo-

sásban, a jövő kiszínésésében! Pedig ezt az időt fel lehetne használni úgy, hogy a jövő ne csalódást hozzon, ne keserű kiábrándulást. Az anyáknak balga elve, hogy nem dolgoztatják a leányt. „Hadd élvezze a szabadságát!” — mondják. Igen, de mire férjhez megy, úgy hozzászokik a kényelemhez, hogy könnyes szemmel, nehéz sóhajokkal tessz szemrehányást a sorsnak, amely őt a henyéléshez juttatta leány korában.

Ezen kell segíteni. Mindjárt az iskolából való kilépése után befogni. Folytassa a konyha vegytani képletain a magolást és Pythagoras átfogóit meg befogóit alkalmazza a saját természetére. A szülőnek ez hathatós anyagi védelme gyermekével szemben. Számító világot élünk, amelyben a házasságot számtani példatár alapján kötik meg. És ebbe fel van véve a praktikus készség is, mint összeg.

És a legnagyobb hozomány. Többet ér egy pár ezer koronánál.

Dr. Prohászkané Tausch Elvira.

Lánczy Ilka végrendelete.

„A színésznői pálya — nem urinőnek való.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Nem az anyagi javairól, amelyeknek soha sem örülhetett, irt végrendeletet Lánczy Ilka, a Nemzeti Színház minap elhunyt kiváló művésznője. A végrendeletet anyai szíve diktálta: ebben a rövid, végtelen érdekes és végtelen szomorú írásban, amelyet most, halála után találtak meg a művész egyik szekrényének mélyén, a két gyermekéről kíván gondoskodni. Két gyermekéről, akiket rajongva szeretett.

A Lánczy Ilka végrendelete 1905-ben kelt, közvetlenül a Keglevich István gróf halálos kimeneteli párbaja után. Hat férfihoz intézi végrendeletét a művész; közülök az egyik mánás, gróf, a másik ügyvéd, a harmadik orvos, egyetemi magántanár. Öten kétségtelenül jó emberei, tisztelői voltak a művésznőnek, a hatodikról — a mánásról, a grófról — azt írja Lánczy Ilka, hogy őt bár nem volt szerencséje személyesen ismerni, mégis hozzája is fordul, mert egyszer jó volt a fiához. A hat férfi oltalmába ajánlja Lánczy Ilka fiát és leányát: Tibort és Margitot, Keglevich István gróf két elárvult gyermekét, arra az esetre, ha őt, az anyát, azelőtt szolítaná magához az Isten, mielőtt gyermekeit fölnevelheti.

A fia — írja Lánczy Ilka — két év múlva érettségit tesz, nagyobb az aggodalma a leánykaja miatt. Kérve kéri a megnevezett hat urat, ne engedjék meg, hogy a leányából színésznő legyen, mert ez a pálya — nagyon erős kifejezés kíséretében emlékszik meg róla az elhunyt művésznő — nem uri nőnek való... Oltalmazták, védjék két gyermekét, akiknek, ha ő meghal, senkijük és semmijük nem lesz a világon.

Három évvel ezelőtt írta ezeket Lánczy Ilka és most bekövetkezett, aminek gondolatától összeszorult az ő nemes anyaszíve: támasz és oltalom nélkül, kétszerezsen árván maradtak a gyermekei. Az anya szava nemcsak a végrendeletben megnevezett hat férfira tartozik: meg kell, hogy hallják a társadalmi és művészeti

világban mindazok, akiket több mint két évtizeden át gyönyörködtetett művészetével ez az előkelő gondolkozású, nemeslelkű, — igazán uri színész.

Képek a tisztvi vizsgáról.

II.

A főhadnagy úr sug.

Aradi kabaret.

Öszi versek.

— *Hölgy monológ mely receptnek is beillik.* —

Apucim édes, — vagy: — férjecském drága,
(No adj már forró pusztit a szátra.)
Ugy-e, hogy vénüllünk lassacskán egyre,
No nézz szépen a szemembe;
Bizon, bizon... vénüllünk: érzem,
S repül az idő libegő szárnyon,
Elmult a nyár — ugy-e kis férjem —
Pedig milyen jól mulattunk nyáron.
Emléksz l még, hogy Siófokon
Mennyi volt a *Szwarc*, meg a *Köhn*
És nem feledded el még bizon,
Hogy a Szilasné — az a kis piszkos —
Hogy randevuzott Bandival titkon.
Hát emlékszel-e még arra a percre,
Mikor a doktor a nejét leste,
S mikor Bezerédi — azelőtt Baumgarten —
(Nyári Eulenburg s nem éppen Hárden)
Mint mondják:
Megkapta az első pofonját?
Mily jól mulattunk ezen a nyáron
S ez már csak álom...

Itt van az ősz, mert elmult a nyár,
S ez bizon kár...

Ilyenkor itten
Szomorú minden.

És olyan bánatos vagyok,

Ha a virág elhervadott.

És a korzón se bírok sétálni.

Ha látom: mily csupaszak a város fái.

Ha látom, hogy bizon a Szilasné

Csak úgy tűndöklök a pompa, a fény.

...Mucuskám édes... én beteg vagyok,

Lehet, az ősztől tán meg is halok.

Jaj! rosszul érzem magam, édes...

Sohsem vagyok éhes.

Sírni szeretnék... szomorkodom,

Hogy vége a nyárnak,

S csak egyre azon gondolkodom,

Mért is dul bennem a bánat.

...Ugy-e ha megtudnád, Akos,

Mindent megadnál a felgyógyuláshoz —

Apucim édes — ne légy meghatva —

Megsugom csendbe:

Szükségem van egy őszi kalapra,

S egy őszi toalettre!

Szllánk.

Örült az aradi rendőrségen.

Izgalom a városháza folyosóin.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Tegnap izgalmas jelenet játszódott le az aradi rendőrség folyosóján. Egy lakatossegéd fölment a hivatalba és ott ki-tört rajta az örület. Dühöngeni kezdett s csak nagynehezen sikerült a kényszerzubbonyt ráadni, azután a mentők a kórházba szállították.

Az eset így történt:

Emlékezetes, hogy hetekkel ezelőtt az aradi vaggongyárban Sin Géza lakatossegéd örjögenni kezdett. A szerencsétlen embert meg-marta egy veszett kutya, s a veszettség örü-lletté fajulva a gyár munkatermében tört ki rajta. Tajtékozó szájjal orditozott szegény és a munkások közül ötöt megsebesített. Akkor Sin Gézát a kórház megfigyelő osztályába szállították, ahol ápolni, gyógyítani kezdték. Nemrégén gyógyultan el is bocsátották s azóta anyjának Demeter utca 25. számú házában lakott.

Tegnap Sin Géza ismét különösen viselkedett. Arról panaszkodott az anyjának, hogy őt mindenki üldözi.

— A rendőrök se hagynak békében. Mindig figyelnek, le akarnak tartóztatni, pedig én semmi rosszat se tettem.

Az anyja csittítani akarta a fiát, de ez nem nagyon sikerült neki. Sin Géza erre még dühösebb lett és kijelentette, hogy ő megöli a főkapitányt, ha nem hagyják békében.

Az anyja látta, hogy a fiun megint a régi betegsége vett erőt, hát így nyugtatta meg:

— En mindjárt felmegyek a főkapitányhoz és felelősségre vonom, hogy mit akarnak tőled a rendőrök?

Ezzel az asszony elment és a fiára zárta a lakás ajtaját. Egyenesen a rendőrségre sietett és a főkapitány hivatalának előszobájában várt. Alig állt ott tíz percig, amikor megjelent a szobában a fia. A kabátja rongyos volt s az arca vérzett.

— Hogy kerültél ide? — kérdezte a meg-rémült anyja.

— A rendőrök rám törték az ajtót, el akartak fogni, hát idemenekültem. Azok a bitangok összemarcangolták az arcomat, letépték a ruhámat, — kiáltozta a lakatos.

A nagy zajra elősiettek a rendőrök és oda-ment *Moldovany* rendőrhadnagy is. Sin Géza orditozni kezdett, amikor a rendőröket meglátta és Moldoványhoz futott:

— Mentsen meg ezektől, — könyörgött a tébolyodott ember a rendőrhadnagnak.

— Ne féljen semmit, — mondta Moldo-vány, — én megvédem.

Azután titokban intézkedett, hogy hozza-nak elő egy kényszerzubbonyt a fiatalember számára s amíg ő barátságosan beszélgetett a szerencsétlen emberrel, addig hátulról két rendőr óvatosan rászoritotta a kényszerzubbonyt. Nyom-ban telefonoztak a mentőknek, akik Sin Gézát újra beszállították a kórházba.

MULATSÁGOK.

(=) Színelőadás és táncvigalom. Az aradi „Gutenberg” dalkör által október hó 4 én rendezendő működés előadás és táncvigalom iránt városszerte nagy az érdeklődés. A színdarabból nap-nap után folynak a próbák s mint az elő-jelekből látható, a közönségnek ritka műélve-szetben lesz része. Megérdemli a pártfogást. Ez alkalommal színe kerül Gerő Ká.

roly remek népszínműve: „*As ussat gyönyv*”, amelynek tárgya valóban a népeletből van merítve s így az nagy hatást fog kelteoni. A rendező ég a helyárat a következőképen állapította meg: Főntartott hely (személyeként): 2 kor., 3—6 sorig 150 kor., többi sor 1 kor., karzat 50 fillér. — A színházadás után tánc lesz, amelynek szintén van egy érdekessége, még pedig az, hogy az estély egész tartama alatt (két férfi válasz kivételével) nővérek lesz s ennél fogva különösen a hölgyek vehetik ki részüket a táncból. Tehát minden körül mények között a jókedve napon biztosítva lesz.

(—) Felülfizetés. A ségal ifjuság által folyó hó 19 én a szegénytanulók konyhája javára rendezett szüreti mulatságon felülfizettek: Ludvig Manó, Nemessy István és leánya, N. Róza 5—5 korona, Fehérvári Mihály 3 korona, N. N. 3 korona, Lantos József, Torda János 2—2 korona, Weinberger János, Frenkel Ferenc, Liposel Béla 1—1 korona, Heitz nővérek 40 fillér, Bakos Pálné, Salamon Ferenc, Sándor János, Sándor Iván, Henczér Miklósné, N. N. 20—20 fillér.

Amiről beszélnek.

Szent a béke.

Sok hüho semmlért ... Ez a régi mondás jutott önkéntelenül is eszünkbe egy érdekes családi perpatvar kapcsán, amelyből — mint általában a családi perpatvarekból — majdnem válóper lett. Az ügyről, melynek szereplői egy jó nevű aradi iparos, a felesége és az a bizonyos harmadik, aki ebben az esetben egy fiatal tanító képében jelent meg a színen, — az utóbbi napokban sokat beszéltek Aradon.

A tanító, mint don Juan!

A *chronique scandaleus* lapjai nem igen ismernek olyan fejezetet, amelyben a férfi főszerepet egy szerény megjelenésű, ártatlan kinézésű prepa játsszáná.

Az ügyről, illetve szereplőiről sokat fecsegték az utóbbi időben. No természetesen nem a legszöbebe, hiszen a világ szája, mint mondani szoktak, nagyon rossz és a legártatlanabb dolog békát is képes azonnal és minden bizonyíték nélkül ökörré fel-fajni, de hát úgy is mondják, nem zörög a haraszt ...

A tény az, hogy az iparos felesége egy idő óta nagyon sokat volt együtt a fiatal tanítóval, aki valószínűleg nem a pedagógiáról adott elő értekezést az asszonynak, de még csak beszéd- és értelemgyakorlatokat sem tartott vele. Hogy miről beszélgettek, miről nem, ezt nem tudjuk, nem is kutatjuk, mert csak a tényeknél akarunk maradni. De mint tényt írhatjuk meg, hogy az asszony és a Széladon, nem tudták magukat kibeszélni az utcán, mert rendszeren *an troi* voltak a férjjel, de még a világ számára sem akartak kerülni. Így tehát odahaza az asszony lakásán folytatták néha diskurzusukat. Egy dologgal azonban nem számoltak. Elfelejtették ugyanis, hogy Lancelot és Ginevra szerelmi históriája óta még a legártatlanabb házasság is meg van a maga Nagy Galeottója.

Es bizony egy szép napon az áruló lovas ide is beköszöntött. Hogy minek a képében, formájában, azt nem tudjuk. Egy nap a férj — mint az ma már nemcsak regényekben és szindarabokban, hanem a való életben is szokás — hirtelen váratlan haza jött és nejét a tanítóval együtt beszélgetve találta. Semmi mást nem tettek, csak beszélgettek, de ez elég volt a féltékeny férjnek, hogy nejét súlyosabb dologgal is gyanúsítsa. Híabaváló volt az asszony esküdjöze, a tanító tiltakozása, a felbőszült férjet nem lehetett megnyugtani. Az asszonyt elkergette hazától és beadta ellene a válóper. A csábító tanító ellen pedig illetékes hatóságánál feljelentést tett a tizedik parancsolat megszegéseért.

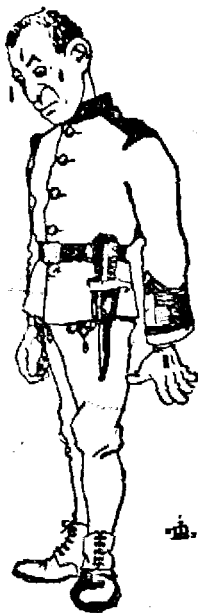
Alig fordult meg azonban az öreg föld háromszor is saját tengelye körül, kiderült, hogy ártatlanul gyanúsította meg a feleségét és még ártatlanab-

bul a tanítót. Ma visszavonta a válókeresetet, kibékült az asszonynyal és azóta ismét szent a béke közöttük. Hogy is lehetett *olyasmint* feltételezni róla, no meg egy szerény megjelenésű, ártatlan kinézésű tanítóról ...

Mert arra van már példa a szerelem történetében — hála neked szentgaáli Casanova Jakab, — hogy Don Juanból tanító lett, de hogy tanítóból Don Juan lett volna, az kissé hihetetlen.

Köpek a tisztvi vizsgáról.

III.

A tisztjelölt, aki nem vágyik a hadvezéri dicsőségre.

A motoros vasut sebesültjei.

Szerencsétlenség a sineken.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

A Radnáról Aradra induló motoros vasut Radnán áthaladva, tegnap délután elgázolt egy musttal terhelt kocsit s a rajta ülő két embert is elütötte, úgy, hogy az egyik halálosan megsérült, míg a másik könnyebb sérüléseket szenvedett. A szekér elé fogott két ökör elpusztult. A szerencsétlenségről radnai tudósítónk a következőket jelenti:

Miki Nikolae és Zsuzsa Nikolae radnai lakosok a szőlőhegyről jöttek le ökrösszekéren, hogy egy hordó mustot hazaszállítsanak. Amint a szekér lefelé jött, az ökrök sehogy sem akartak a rendes kocslutra térni, hanem a motoros vasut sineken keresztül a mezőre akartak menni. A két gazda lezárt a szekérről és ostorral verte a két ökröt, hogy a sinekről letérjenek, de az állatok hirtelen megcsökönyösödtek és sehogy se lehetett őket a kocslutra terelni.

Míg a gazdák az ökrök terítgetésével voltak elfoglalva, közeledett a motoros. Azon a helyen épen a kanyarodó van és a két földműves nem vette észre, hogy jön a vasut. A motor vezetője a fordulónál csak későn pillanthatta meg a szekeret és a két gazdát s így az összeütközés már kikerülhetlen volt.

A motoros teljes erővel nekiment a kocslinak, azt elütötte, az ökröket pedig mintegy ötven méternyire magával cipelte. A két földműves sem tudott menekülni a veszély elől, *ők is a vonat alá kerültek*, amely átgázolt rajtuk. Zsuzsa Nikolae oly súlyosan megsérült, hogy *aligha marad életben*, míg társa csak jelentéktelenül sérült meg. A szekéren elhelyezett hordó az összeütközés következtében szintén összetört s a must szétfolyt.

A megsérült gazdákat beszállították a kórházba s megindították a vizsgálatot, kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora

Vasárnap: Délután: Gyerekasszony, népszínmű. Este: Dollárkirálynő, operett. (B bérlet.)
Hétfő: Dollárkirálynő, operett. (C bérlet.)
Kedd: Tatárjárás, operett. (A bérlet.)
Szerda: Kék egér, vígjáték. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Csütörtök: Kék egér, vígjáték. (C bérlet.)
Péntek: Tanítóné, életkép. (A bérlet.)
Szombat: Helyreasszony, énekes színmű. Bemutató előadás. (B bérlet.)
Vasárnap: Délután: Naftalin, énekes bohózat. Este: Helyreasszony, énekes színmű.

Dollárkirálynő.

(Operett 3 felvonásban. Irták: Wilner és Grünbaum. Fordította: Faragó Jenő. Zenéjét szerette: Fall Leó. Bemutató előadás.)

Arad, szeptember 26.

Öt hónap után ma este újból megnyiták az aradi Nemzeti Színház kapui és a közönség, mely feltűnő nagy számban sietett a megnyitó előadáshoz, több rendbeli meglepetéssel találkozott. Első meglepetésül konstataálhatta, hogy a színház képe az öt hónapos pauza dacára sem változott. Kopott, piszkos ebben a színházban minden és ha valaki túlagozza fejlett esztétikával lépi át a muzsacsarnokot, úgy aligha kap kedvet a bérleik sorába lépni. Ennek után szegény Szendrey látja kárát, aki a város szűkeblűségének és a hanyag gazdálkodásnak bűnbakja. Az öt hónapos szünet utolsó pár napján estek neki a javításoknak, villanyos szereléseknek és nagytakarításnak. Ma este aztán félhomály, piszkos, léghuzat és elviselhetetlen bűz fogadta a közönséget. A színpadon pedig ismét ott éktelenkedett az az ökorbeli csillár, melynek elnyűtt bordó zsinórzata a régi idők statáriumának akasztófaát juttatja eszünkbe. Hát ez szögyene az aradi színháznak, de első sorban Arad városának. Hogy egy csapásra végezzünk az izléstelenségekkel, fel kell említenünk a reklámfüggőnyt. Eanél izléstelenebb, művésziellenőbb dolgot még Kajászószentpéteren sem tűznének meg. Visszataszító látvány, melyet vagy át kell festetni, vagy egyszerűen be kell szüntetni. Aradon vagyunk, nem pedig Mucsáa.

Ez a biztató kezdet után beszámolhatunk a megnyitó előadásról. Fall Leó Dollárkirálynő című operettjével kezdtek meg a téli szezon. Dívatos operett, tehát jó, nekem nem tetszik, még egy pár embernek nem tetszik, de egyáltalán több embernek tetszik, tehát jó operett, melyet Budapesten ötvenszor adtak. Bécsben vagy százszor és Aradon is sokszor fogják játszani. Ha betunyit szemmel hallgatjuk Fall Leó muzsikáját, úgy elsőrangú művészetben van részünk, de a librettó infámis, unalmas, szellem nélküli bécsi ostobaság. Igazán nem érdemes a darab meséjét elmondani. Azene különb librettót érdemelt volna, invenclózus, melodióval teli muzika, mely minél többször halljuk, annál jobban tetszik. Egyik másik száma vetekszik Leher legsikerültebb kompozícióival. Az előadás egészében különb volt a darabnál. Rontay Boriska, Kállay Jolán és Zalay Margit brilliroztak éneklésben, játékban és toalettiban. Zalay Margitnak különösen nagy sikere volt, az *Építangduette*, melyet Faludyval énekelt, hatszor kellett megismételnök. Ma mutatkozott be a társulat új komikusa és rendezője, Polgár Sándor. Humor nélküli gyenge szerepben, Cauder szerepében láttuk. Intelligens művész ember, akit sajnáltunk ebben a vérezegény szerepben. Mint rendezőről konstataálhattuk, hogy egy kis életet vitt a színpadra.

A jövőben azonban megkövetelheti, hogy a kar hölgyei több isléssel öltözködve jöjjenek a színpadra és ha már ott vannak, hát énekel-

jenek is. Nagyon józúd alakítást láttunk *Kulcsár*-ról, aki ha nem túlsó és nem pályázik a karzat tevétségére, nagyon élvezetes tud lenni. *Fabudý*, akit rendszeren, mint herceget tisztelhetünk, ma kivételesen egy bárót adott, minden arisztokrátikus allűröktől mentesen; ő igyekezett, de a szerep erősebbnek bizonyult. *Ladiszlay* Dénes Lászlót összetévesztette Tosca Scarpiájával, állandó rémületben tartotta Kálly Gyádyt és a közönséget. Ennek dacára szépen énekelt. A bemutató előadás szép sikerrel járt és a közönség hangulata után itélve, műsoron marad. H. G.

* Fedák Sári Budapest. Fővárosi tudósítók írja: Fedák Sári, mint néző van most Budapest. Nagy, fehér olasz kalappal a fején, fehér ruhában ül a Királyszínházi páholyban s úgy nézte Macedóniát, amely immár szűkebb tésztét neki. Elmondta, hogy eszéigában sincs eladni tótiszterdahelyi birtokát, hogy október elsején Prágába megy és Neumen Angelo színházában négy este fog Georg Veró budapesti nemzeti színházi drámaíró bizottsági tag „Breitgrasfin” című gazdaságposztójában vendégszeretpéni, aztán Berlinba utazik, ahol a Central Theatert akarja kibérelni, de ha ez nem sikerül, akkor át megy Amerikába, ahol három hónapos szerződése van s ahol angol nyelven Georg Veró budapesti nemzeti színházi drámaíró bizottsági tag musical comedyjében, The comessse of the Stage fog fellépni. Hogy az amerikai elnöki tisztet elvállalja-e, arról még eddig nem határozott.

* Vasárnapi előadások. Holnap két előadás lesz a színházban. Délután Bokor József bájos zenéjű népszimfonia, a Gyerekasszony körül szőre Kálly Jolannal a címszerepben. A többi szerepet Hunyady, Ladiszlay, Zilay Margit, Faudy és Kucsár játsszák. Este másodszor adják Fall Leo nagyszerű operettjét, a Dalár királyt.

* A Tatárjárás. Kálmán Iare diadalmos operettje, a Tatárjárás, amely a nyári színházban oly nagy sikert aratott, kedden került először szőre a téli színházban. A Tatárjárás szűre is abban a kiváló szereposztásban kerül szőre, mint a nyári színházban.

* Az Uránia vasárnapi műsora. Valóságos pasarsággal van az Uránia színház vasárnapi műsora összeválogatva. Egy egész tengeri hadgyakorlatban gyönyörködik a közönség és emellett olyan látványosságok is szórakoztatják, mint az örült pikador, mely az eredeti spányol bikkavdalal keretében játszódik le. A parádság és szerelem című mesekép szenzációsan illeszkedik a paser műsorba. Az Uránia színház különös gondot fordít arra, hogy a színházat látogató közönség vasárnap a tanulságos képek mellett, józúd bohózatokkal és az életről vett drámákkal is igazi szórakozást találjon az Urániában. Az Uránia vasárnapi műsora felül mulktatlan elsőrangú látványosságokban.

* Kereskedők évkönyve. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés e címen tavaly megindított kiadványának karácsonykor jelenik meg az 1909 évi kötete. Az egyesülés nagy gondot fordít rá, hogy az évkönyv második évfolyama is részlegesen tartalmának értékeségével és célszerűségével arra az elismerésre és kedvező fogadtatásra, amelyben már az első évfolyam részesült. Elsőrangú szakértők írják az évkönyvet, amelynek különös jelentőséget ad, hogy az O. M. K. E. minden tagja, járuléka fejében kapja meg. Az évkönyv most megjelent kötetét következőtösen arra törekszik, hogy biztos utmutatója legyen a kereskedőknek a gyakorlati életet legsűrűbben érintő jogszabályok, közigazgatási jövedéki és egyéb közteherviselési rendelkezések tömegében. Ezek közül az újabb hatályba lépett törvényeket és rendeleteket, mint a szeszadótörvényt, a végrehajtási novellát bő magyarázattal ismerteti. Alapos tájékozást nyújt továbbá az évkönyv a kereskedelmi forgalommal kapcsolatos fontosabb intézmények szervezetéről és szabályairól, a külkereskedelmi és iparfejlesztést tárgyaló revatában bemutatja vámpolitikai leköttetésünk táblázatos képét, közli főbb exportterületeinknek áraforgalmi statisztikáját és a magyar áruforgalmi adatokat az iparfejlesztéssel való vonatkozásukban. Külön fejezetben behatárolja foglalkozik az évkönyv kereskedelmi szakoktatásunkkal is. Az évkönyvet az egyesülés megbízásából Beck Géza szerkeszti.

NAGY KATASZTRÓFA

a berlini villamosvasuton.

Harminc halott, nyolcvan sebesült.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 26.

Bűnös gondatlanság és vigyázatlanság következtében olyan nagy katasztrófa történt ma délután a berlini villamos vasuton, amilyenre évek óta nem emlékeznek Európában. A magasjárati villamos vonat kocsijai összeütköztek és egy kocsi, amely zsúfolva volt utasokkal, a magas építményről a mélységbe zuhant. A magasjárati villamosok Berlin legforgalmasabb utcái fölött közlekednek, ott, ahol az utca legkisebb része is be van hálózva különböző közlekedési eszközök sineivel. A folyton fejlődő forgalom olyan közlekedési eszközt teremtett meg, amely — ellentétben a budapesti földalatti villamos vasutal — az utcák fölé emelt híd szerű építményen halad. Ilyen például a bécsi Ferenc József vasut is. Két ilyen, egymással szembe jövő és több kocsi álló villamos vasut ütközött össze a nagy német város legforgalmasabb utcája fölött, bűnös gondatlanság következtében. Az egyik vonat vezetője nem vette észre, hogy a szemafór tilosra van állítva és szédítő gyorsasággal beleszaladt a másik vonatba. A borzalmas szerencsétlenségről eddig érkezett táviratok szerint *harminc halottja és nyolcvan sebesültje van az összeütközésnek.* A halottak közül eddig tizenhatot húztak ki a romok alól; a többi még ott maradt éjszaka is. A sebesültek közül tizenhétnek sebé halálos, a többi súlyos.

A katasztrófáról érkezett táviratokat érkezésük sorrendjében alább közöljük:

Az első hírek.

Berlinből táviratozzák délután 3 órakor: Az itteni magas járati villamos vasuton ma délután két órakor borzasztó szerencsétlenség történt. Eldig kiderítetlen okból a Trebnerstrasse közelében két szembejövő magasjárati villamos vasut között összeütközés történt, amelynek következtében az egyik vonat *egy kocsija lezuhant* a magas építményről. Eddig *tizenhárom halott és nyolc sebesült van.*

Másik távirat jelenti: Hivatalos megállapítás szerint a katasztrófa *halottainak száma tizenhét.* Huszonnégyen súlyosan megsebesültek.

Ujabb távirat szerint a halottak között van egy *Wendt* nevű építész és egy *Deutscher Vilmos* nevű kereskedő tizenhét éves leányával. Borzalmas látvány tárul a néző elé. A halottak legnagyobb részét a villamos áram ölte meg, a holttestek megfeketedtek és elégték, úgy, hogy alig ismerhetők fel. Számos halott személyazonosságát nem lehet megállapítani. Az egyik kocsi a falzat oldalát teljesen áttörte s egy pillanatig a levegőben lógott, azután *lezuhan az utcára.* Az utasok közül többen már előbb lebuhtak és szörnyet haltak. A lezuhanat kocsiban hatvan utas ült, akik közül *tizen meghaltak* és igen sokan súlyosan megsebesültek. Számos sebesült a *kocsi romjai alá került* s ott sokáig hevert, míg kiszabadították. A szerencsét-

lenség híre villámgyorsan terjedt el a városban és mindenfelől valóságos néparadat indult a katasztrófa színhelyére, mert mindenki azt hitte, hogy a rendkívül nagy személyforgalmu vonaton valamelyik hozzátartozója is ült.

Borzalmas részletek.

Berlinből jelentik este: A borzalmas összeütközés az ugynevezett háromszögnél történt aképen, hogy az egyik vonat, amelynek vezetője a kanyarodó miatt nem látta a megállóhelyen veszteglő másik vonatot, teljes erővel beleütközött abba, úgy, hogy a mozdony belefuródott a hátsó kocsiába. Mindkét vonat telve volt utasokkal és a karambol után rémes jelenetek játszódtak le. Többen megsebesülve kiugrottak a kocsiból és le akarták magukat vetni a mélyen fekvő utca kövezetére, úgy hogy csak alig lehetett a fejüket vasztett embereket visszatartani. Még szerencséinek mondható, hogy az összeütközés következtében az egyik kocsi elszakadt a veszteglő vonattól, úgy hogy csak ez zuhant alá, míg a többi kocsi a sineken maradt. Az utasok legnagyobb része a lezuhanás miatt pusztult el, de az összeütközés következtében is igen sok haláleset és még több sebesülés történt. A vizsgálatot rögtön megindították és kétségtelenül megállapították, hogy a katasztrófát az egyik vonat vezetőjének vétkes gondatlansága okozta. Mindkét vonat vezetője életét vesztette.

Egy sebesült elbeszélése.

Egy *Willbach* nevű szőga, aki szintén a lezuhanat között volt és súlyosan megsérült, a katasztrófáról ezeket mondotta:

— En éppen a kocsi elején álltam, midőn úgy egy óra negyven perckor borzasztó csattanás és robaj közepette a két vonat összeütközött. Többen lezuhanat mellőlem, én azonban erősen belekapaszkodtam a vonat oldalájába s így sikerült magam fentartanom. Hirtelen az egész kocsi a mélységbe zuhant, én pedig kirepültem a kocsiból és épen *egy padon ülő hölgy ölébe estem.* Egy darabig még eszméletlen voltam, azután elájultam s csak a kórházban tértem magamhoz.

Harminc halott.

Késő éjjel jelentik: A sebesültek és halottak számát még nem lehetett teljes pontossággal megállapítani, de magántáviratok a *halottak számát harmincra becsülik.* A romok eltakarításán megleszített erővel dolgoznak. *Eddig tizenhat halottal húztak ki a romok alól,* de azt hiszik, hogy még legalább tizenöt utas van a kocsi törmelékei alatt eltemetve. *A súlyosan sebesültek száma negyven,* akik közül tizenkettőnek sérülése oly komoly, hogy aligha maradnak életben. Több mint ötven utas könnyebb sérüléseket szenvedett. A lakosság

rendkívül izgatott és sok ezren, akiknek hozzátartozói hiányzanak, rettegve várják a romok eltakarítását. A forgalom a vasuton teljesen szünetel.

Képek a tiszti vizsgáról.

IV.

Tul a vizsgán vagy a hosszú kard első debüje.

Elzúllott vasuti tisztviselő.

Pénzhamisítás miatt a börtönbe.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 26.

A budapesti büntetőtörvényszék ma szigorú büntetéssel sújtott egy volt vasuti tisztviselőt, aki a teljes züllés útján pénzhamisítással és tudatlan embereknek hamis pénz gyártásra való tanításával akart boldogulni.

Az elzúllott fiatalember sorsáról ezeket jelenti tudósítónk:

Néhány évvel ezelőtt Pataki György a magyar államvasutaknál volt jobb állású tisztviselő. Eleinte igen szorgalmas hivatalnok volt, később azonban elhanyagolta teendőit, sőt szabálytalanságokat is követett el, úgy hogy elbocsátották az államvasutaktól.

Pataki ekkor rossz társaságba került. Könnyelmű életet élt és mivel pénze nem volt, elhatározta, hogy hamis pénzeket fog gyártani. Hozzákezdett is néhány barátjával a pénzhamisításhoz, de csakhamar rajtakapták és barátjaival együtt megbüntették. Mikor a börtönből kiszabadult, teljesen a züllés útjára tért. — Eleinte újból a pénzgyártáshoz fordult, de a mikor ezért három hónapi fegyházbüntetést kapott, másféle módon próbált pénzt szerezni. Tudatlan embereket csapott be különböző módokon. Közben megszelídült a büntetésben segédkezett felelőségével, aki szülésznek volt. Ezért is elítélték, de Pataki még ekkor sem tért meg. Felcsapott vándortanítónak és mint ilyen bejárta az Alföldet jó díjazásért tanítva az embereket hamis forintosok és koronások gyártására. Megfordult utjában Szentlőrincen is, ahol egy parasztagdától körülbelül ezer forintot csalt ki oktatási díj fejében. A becsapott emberek egyike végre jelentette Patakit a rendőrségnek, mely néhány héttel ezelőtt le is tartóztatta.

Az elzúllott vasutas ügyét ma tárgyalta a budapesti büntető törvényszék és elítélte Patakit tíz évi börtönre.

ÓRIÁSI TŰZKATASZTRÓFA a Boros Béni-téren.

A Laendler fatelep elpusztult.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Éjjel háromnegyed két órakor eddig ismeretlen okból kigyuladt a Boros Béni-téren levő Laendler féle nagy fatelep. A tűz a telep közepén levő fűrészgárban keletkezett és az óriási szélviharban rendkívül gyorsan terjedt. Rövid néhány perc alatt lángban állott a hatalmas telep minden része, valóságos nappali fényt árasztva egyfelől a vasutig, másfelől egész a városházáig. A rendőrséget csak két órakor értesítették a tüzről, amelyet a városháza toronyóra nem vett észre a kellő időben. A Laendler cégnek csak a közeli napokban pusztult el egy óriási fatelepe Bokszezen, közel negyedmillió korona kárt okozva.

A rémes tüzvészről a helyszínen levő tudósítónk telefonjelentése alapján időrendben számolunk be:

2 óra 10 perc. A Laendler-féle fatelep közepén levő fűrészgár és az összes melléképületek lángban állnak. A nagy szélvész hatalmas lángnyelveket hajt a szomszédos házak felé, amelyek veszélyben forognak. A tűzoltóság még nem érkezett meg.

2 óra 25 perc. Most érkezett meg a csekély számú tűzoltóság összes fecskendőivel. Az egész fatelep lángban áll. A szomszédos Schmidt féle: A fekete bárányhoz címzett szálloda hátsó része szintén tüzet fogott. Hatalmas szélvihar kerekedett, amely ezrével viszi a szikrákat a Radnai-ut felé.

A telep szomszédságában levő házak menthetlennek látszanak. Kigyuladt a telep közepén levő iroda is. Ha a tűzoltóság előbb érkezett volna, a telep egy részét feltétlenül meglehetett volna menteni. Nagy baj, hogy a tűzoltók teljesen tájékozatlanok, tanácstalanul állnak és nem tudják, mihez fogjanak. A telep Marosparti részére vonulnak, ahelyett, hogy az előrészt, a legveszélyeztetettebb pontokat igyekeznének menteni.

A szomszédos egyik ház már ég. Két fiatal ember, Fischer Lajos és Hesh Márton behatoltak az irodahelyiségbe, hogy legalább a könyveket megmenthessék, de azok egy vasszekrénybe vannak zárva s így nem férhettek hozzájuk.

A telep közepén levő nagy gyárkémény összeomlással fenyeget. A nagy szélvihar a szikrákat a közeli Cukor László és Kotzander féle fatelep felé hordja és féltő, hogy az ott felhalmozott faanyagok is kigyulnának.

Az álmukból felriadt környékbeli lakosok között óriási a rémület, sirva jönnek a közelben levő Reisz Mór borkereskedő házához, hogy segítsenek rajtuk. A fateleppel két oldalt szomszédos házak e pillanatban kigyuladtak.

2 óra 35 perc. A tűzoltóság épen most támadta meg két oldalról a fatelepnek a Boros Béni téren levő kerítéstől tíz-tizenöt

méternyire álló s a tűz által eddig nem érintett fatömegeit, de a tömlők felmondták a szolgálatot, mert legnagyobb részük hasznavehetetlen állapotban van.

Igy ez a hatalmas fatömeg is le fog égni, pedig kellő felszereléssel meg lehetett volna menteni. Most tűnik ki, milyen maroknyi csapatból áll az a tűzoltóság, amely a város épségére vigyáz. A két sugárcső, amelyet lebecsátottak, igen keveset használ. Működik a gőzfecskendő is, de alig észrevehető eredménnyel.

A katonaság még nem vonult ki. A Boros Béni-téren alig lehet tartózkodni a rettentő hőség és az egyre hulló sziporkák miatt.

2 óra 45 perc. Az a tűzfal, amely a Schmidt-féle vendéglőt a fateleptől elválasztotta beomlott és a tűz most már akadálytalanul pusztít az épületben. A házból minden ingóságot kihordtak az utcára, ahol óriási tömeg áll és riadtan nézi a pusztító elem gyors munkáját. A telep menthetlennek látzik.

A telepen levő gépház melletti tűzfal és a Fautca közé eső terület, amely szintén tele van felhalmozott deszkákkal és egyéb faanyaggal, még nem fogott tüzet.

Ha a nagy szél kissé enged, valószínű, hogy ezt a részt sikerülni fog megmenteni. A tűzoltóság megfeszített erővel működik, de a nagyszámú közönség nem segít az oltásban.

A környék lakosságát iszonyu pánik fogta el. Nagy a zugolódás a hatóság ellen, hogy engedélyezte a minden oldalról házak közé ékelt tűzveszélyes fatelepet. A Laendler féle fatelep ugyanis három évvel ezelőtt szintén kigyuladt és a lakosság már akkor kérte a hatóságot, ne engedélyezze e helyen a telepet.

A telep félelmetes lángokkal ég és az erős szélvihar a szikrákat a Városliget felé eső házak közelébe sodorja. A kigyuladás veszélyének kitétt épületeket, így a Reusz féle ház szenttelepét ellátták tűzoltószerekkel. Ugylátszik, hogy a tűz nem fog tovább terjedni és sikerül a lokalizálás.

Két óra 40 perc. A romboló elem már a telepnek a Boros Béni-tér felé eső kerítését is elpusztította. A tűzoltóság törekszik, hogy minden erejét a gépház mögötti részre koncentrálja, ahol a legnagyobb farakások vannak felhalmozva, de a tömlők elégtelensége miatt ez alig fog sikerülni. A radnai uton levő házak eddig épségben vannak s valószínűnek látszik, hogy a tűz nem csap át rájuk. A teleptől jobbfelől szomszédos ház tűzfala áttüzesedett és bedőléssel fenyeget.

Laendler, a fatelep tulajdonosa jelenleg Budapesten tartózkodik és eddig természetesen mitsem tud a telepet ért borzalmas katasztrófáról. Heiler Mór, a telep üzletvezetője a veszedelem színhelyén van,

de tehetetlenül kénytelen nézni a milliókat érő telep gyors pusztulását.

A Boros Béni-tér el van árasztva a házakból kiköltözött lakók ingóságaival. A fatelep balfelöli szomszédságában levő házat már nem fenyegeti veszedelem.

3 óra. Most érkezett meg a helyszínére a 8. honvédszászlóalj nyolc főből álló tüzi készülsége és a rendőrökkel együtt fentartotta a rendet. Az 50. számú rendőrt a tömeg meg akarta verni, mert egy nézőt arra akart kényszeríteni, hogy segítkezék az oltásban.

A huszonöt holdnyi terület egész fakészlete a tűz martaléka. A kár két és fél millió korona, amely biztosítás útján megtérül. A telepen csupa elsőrendű keményfa volt. A Baumann Benedek-féle nagy épület is kigyuladt, de hirtelen elnyomták a tüzet. A tűz még tart és a telep még délelőtt is égni fog.

Lapzártakor jelenti tudósítónk: Sarlot Domokos főkapitány egynegyed négykor a tűz színhelyére érkezett és átvette a parancsnokságot. Véleménye szerint a gépház körül felhalmozott óriási mennyiségű fűrészporban a gépből kipattant szikra lappanghatott s ez okozta a tüzet. Emberéletben nem esett kár.

ELLOPOTT

belügyminiszteri akták.

Bünpör a választói törvénytervezet körül. — Meggyanusított főtisztviselő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 26.

Különös lopás ügyében indított ma vizsgálatot a budapesti rendőrség. Lapunk más helyén megírjuk, hogy a *Népszava* című szociálista ujság közli az új választói törvénytervezet hiteles másolatát. Félhivatalosan már délután kijelentették, hogy ezt a *Népszava* szerkesztősége csak tiltott úton szerezhette meg, mert ez hivatalos titok megsértése után jutott a laphoz.

A fővárosi rendőrség este közölte a lapokkal, hogy a fontos belügyminiszteri akta, amely az új választói törvénytervezet tartalmazta, lopás útján került a *Népszava*hoz és a bünvádi eljárást a lap ellen megindították.

Kiderítették, hogy a nagyjelentőségű adatokat tartalmazó aktát az országos statisztikai hivatalból lepták el. A rendőrség szerint a gyanu egy magasrangú tisztviselőre hárul, akit a legközelebbi órákban le fognak tartóztatni.

Ma este a rendőrség felhívta *Garami Ernőt*, a *Népszava* felelős szerkesztőjét, hogy az akta átszolgáltatóját, vagy a cikk szerzőjét nevezze meg. A szerkesztő kijelentette, hogy egyiket se nevezi meg most, hanem csak a főtárgyaláson. A kéziratot sem adhatja át, mert az elveszett.

Ere *Boda* főkapitány detektiveket küldött a *Népszava* szerkesztőségébe a

cikk kéziratának előkeresésére, de azt a detektivek se találták meg.

A vizsgálat folyik s a legközelebbi órákban szenzációs fordulat várható.

Az ősz fecskéi.

Megkezdődtek a kabátlopások.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

A tolvajvilág specialistái a kabátlovajok. Ok maguk is bizonyos fölényességgel nézik le a többi kollégát, aki az éjjeli homályt, sötétedést, bujkálást kénytelen segítségül hívni, hogy ebben a drága világban a mindennapi kenyerhez egy kis peccenyére válót szerezzon. A kabátlovaj a nyilvánosságot, sőt a legnagyobb nyilvánosságot — a kávéházat keresi. Elegánsan öltözik maga is, mert csak a jó helyekre jár s úgy fel sem tűnhetik, ha a kávéházban lógó összes kabátok mellőzésével éppen a legdrágábban távozik, amelynek árát azonban természetesen nem ő fizette meg a szabónak.

Aradon már megjelent a felöltő szezonnak elmaradhatlan és pontos időjelzője — a kabátlovaj.

A Városi kávéházban kezdte meg operációját. Kitérően ismeri a kávéház belső életét. Tudta, hogy a kártyaszoba vendégei járnak a legelegénssabb felöltőkben s azok minden idényre új felöltőt csináltatnak.

A kávéház egyik törzsvendégének, *Osillag* Lajos magánzónak felöltőjére vetett szemet. Tegnap szállította haza a szabója, százhusz korona volt az ára. *Osillag* ma déiben vette először magára a finom seiyem bélésű kabátot s már délután három órakor felöltő nélkül jelent meg a rendőrségen és azt jelentette, hogy ellopták a kártya szobából a vadonatúj felöltőjét, melyet talán fel se ismerne, ha eléje hoznák, mert annyi ideig sem volt az övé, hogy alaposan megismerkedhetett volna a színeivel.

— És legbosszantóbb az ügyben — mondotta *Osillag* a jegyzőkönyvet felvevő tisztviselőnek — nem is kártyástam, hanem csak kibiceltem és a gaz tolvaj ép azt a pillanatot leshette ki, mikor egy gyönyörű pariba mélyedtem el.

A rendőrség megindította a nyomozást, a mit megnehezít az a körülmény, hogy a tolvaj nem asibárushoz viszi eladás céljából a kabátot, mert ma és holnap az ilyenfajta üzletek sárva vannak s úgy valószínűleg az utcán fogja értékesíteni.

Egy másik kabátlopás miatt is ma érkezett jelentés a rendőrségre, amelyet szintén gyakorlati tolvaj követelt csak el.

Löwenstein Károly magánhivatalnok *Weitzer János-utca* 17. számú házában lévő lakásának folyosójáról emelte el ismeretlen tettes nyolcvan korona értékű felöltőjét. Előbb bement a tettes a lakásba s *Löwenstein* otthon léte iránt érdeklődött. Miután teljes bizonyossággal meggyőződött arról, hogy nincs otthon az akit keresett, távozott s magával vitte a folyosón lógó felöltőt.

A személyleírásból azt következtetik a rendőrség, hogy mindkét helyen egy tolvaj működött.

HIREK.

EGY RAJZTANÁRI SZÉK KÖRÜL.

Sorok Balla Frigyesről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Egy aradi tanári szék dolga érdekes eseménynyé vált. Az érdekességet az a személy adja meg, akivel ezt az állást előreláthatóan be fogják tölteni.

Az aradi polgári iskolánál levő rajztanári állásra ma járt le a pályázat. Az állásra egy pályázó jelentkezett: *Balla Frigyes*, a nagy tehetségű, ismert aradi festőművész.

Balla Frigyes úgy az elmélet, mint a gyakorlat képesítése alkalmassá teszik arra, hogy ezt a rajztanári állást betöltse. A *bécsi művészeti akadémiát* végezte, a honnét együtt és egyforma kitüntetéssel jött ki *Teles Edével*, a jeles szobrásszal. Mint portrait- és genre-festőt nemcsak az aradiak ismerik és szeretik, de az országos képzőművészeti körök elismeréssel vannak megállapodott tehetsége, nagy rutinja iránt. A rajzitanítás terén nem ujonc; aradi festőiskoláját nemcsak az aratórök, de a művészeti pályára készülők nagy serege látogatta jó eredménynyel. Sőt többeket a rajzitanári működésre készített elő, ami legjobban jellemzi az e téren való hivatottságát.

Az olyan tehetségeket, mint aminő *Balla Frigyes*, másutt meghívni szokták a rajzitanári katedrákra. Az aradi iskolaszék is bizonyára örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy az ő képességeit az aradi iskolaügy művészeti oldalának, szépérzékét fejlesztő iránynak növelésére használja föl. Az iskolaszék azon tagjai, akik *Balla* pályázatának hírét vették, mind nagy rokonszenvvel és örömmel fogadták azt s így a tanárválasztás eredménye aligha lesz meglepetés.

Valamit még meg akarunk jegyezni. A rajzitanári állás, amelyről szó van, nem lehet jutalom, hanem ez esetben egy jeles, tetterős talentumnak érvényesítése. De ez esetben a választás olyan férfura esik, aki nemcsak ecsetjével, hanem lelkes munkásságával, buzdító szóval és tettel kiváló részt vett Arad képzőművészeti életének kiépítésében, fejlesztésében. Nagy érdeme van neki abban, hogy Arad e tekintetben a vidéken az első helyen áll. Ha az iskolaszék — amiben alig lehet kétkedni — Ballát megválasztja, akkor ezzel illő kifejezést ad annak a hálás elismerésnek, amelyre az aradi közönség osztatlanul érdemessé tartja *Balla Frigyes*t.

— *Thaly Kálmán* Aradon. *Varjassy* Lajos polgármester ma levelet intézett *Thaly Kálmán*hoz, amelyben tudtára adja, hogy október 6-án adja át neki a városház dísztermében a dispolgári oklevelet s értesítette arról, hogy a város közönsége szeretettel várja.

— Az ausztriai zavargások. *Prágából* jelentik: A tartománygyűlési ülés után tegnap este 9 órakor a cseh tartománygyűlési pártok képviselői megjelentek a helytartó előtt és kijelentették, hogy előtte is kifejezni kívánják megbotránkozásukat afelett, hogy a német képviselők a tartománygyűlési teremben a „Wacht am Rhein“-t énekeltek. A helytartó kijelentette, hogy az eseményt ő is nagyon sajnálja és elítéli. Kijelentette, hogy erről az

esetről, valamint a cseh képviselők nagy izgatottságáról közvetlenül az ülés után jelentést tett a kormány. — *Bécsből* jelentik: Fiedler és Prazsek cseh miniszterek kijelentették, hogy a cseh tartománygyűlés ülésének esetén *be fogják adni lemondásukat*. — *Lembergől* táviratozzák: A hadtestparancsnokság ma táviratilag felfüggesztette a tisztok és a legények szabadságolását. A dolog nagy feltűnést keltett, mert ezt csak próbamozgósítás esetén szokták elrendelni.

— *A zsidók újéve*. Nagy ünnepet ülnek ma és vasárnap az izraeliták: az újévet, a világ teremtetésétől számított 5669. évnél főt napjait. Az ünnepi hangulat meglátszott ma Arad úleti életén, a többnyire zárt boltajtók. Az aradi sinagógát, valamint a pörmaházakat színlámpák meglátszották az ünneplők. A sinagógában *Vágvölgyi* Lajos rabbi tartott ünnepi beszédet.

— *A tótok a királyhoz*. Róssahegyről táviratozzák: Miaván a nemzeti pártok holnap gyűlést akartak tartani Andrassy gróf választásreformja ellen. A gyűlést a hatóság betiltotta, mire a tótok rendezők a királyhoz küldték a táviratot.

— *Mozgósítási hírek*. Bécsből jelentik: Egy vidéki lapnak híré, hogy a 16. számú gyalogezredet Plevlje felé meneteltetik, amely több nagyobb lapba is bekerült, illetékes helyen teljesen lépből kapottnak minősítik. Az említett ezred három zászlóalja Belovarban, az ezred hadtáborhelyén van, míg a negyedik zászlóalj 1908. április óta Nevestújében állomásozik.

— *Arad város kölcsönei*. A bankkارتel felrobbanásának napján megirtuk, hogy Kilenyi főszámvéző előterjesztést tesz a polgármesternek, melyben felhívja figyelmét a változott pénzügyi viszonyokra és azt ajánlja, hogy a város ne kössön szerződést az ajánlattéző bankokkal, hanem nézzen más pénzforrások után. Az előterjesztést ma kapta meg a polgármester, aki ma még nem határozott a kérdésben. Valószínű azonban, hogy magáévá teszi a proposíciókat és a körülbelül három millió kölcsönből az idén csak annyit vesz fel a város, amennyi a vállalkozók heti számlájának fedezésére közvetlenül szükséges. Ez legfeljebb négyszázezer korona és ennyit az aradi pénzügyintézetek folyószámla hitel alakjában is nyújthatnak. Mint értesülünk, a legközelebbi pénzügyi bizottsági ülésben is szóba kerül a kérdés, ahol *Goldschmidt* Sándor törvényhatósági bizottsági tag azt fogja indítványozni, hogy a kölcsönök felvételét halassza a város tavaszra, mert akkor, a pénzvilág korifeuszainak állítása szerint, a pénz rendkívül olcsó lesz és akkor hozzá láthat a város többi kölcsöneinek konvertálásához is.

— *Sturm Albert gondnokság alatt*. A hivatalos lap ma száma közli a budapesti törvényes közértesítést, amelyben közli, hogy *Sturm Albert* budapesti lapszerkesztőt, a felhivatalos *Bud. Tud.* szerkesztő-tulajdonosát *gondnokság alá helyezte* elmebaja következtében. Sturm Albertnek a sok, kimerítő, idegpusztító szellemi munka következtében elborult az elméje és most tébolydában van.

— *Elhunyt városi tisztviselő*. *Vargai Gyula* I. sz. osztályú segédtiszt, aki 88 évig állott Arad város szolgálatában, ma délután meghalt az aradi kórházban. Néhány hét óta betegeskedett és az évek mindíg vidámkedélyű ember s három nappal ezelőtt fordult válságosra állapota. Te-

metéséről a tanács gondoskodik, meri nem tudják, hogy fia és leánya hol tartózkodnak.

— *A legszomorubb novella* A legkomorabb novellairóknak, a legrejtimentálisabb romantikusoknak sem sikerült olyan szomorú novellát írni, mint amelyet Günther Antal miniszter jóvoltából a magyar törvényhozás késített, mikor az új végrehajtási törvényt teszt alá hosta. Most, amikor lejárt az az egy hónapi „bejelentési határidő”, melyet a novella a lejárt követelések biztosítására megszabott, lehet csak látni azt az óriási hatást, amit az új törvény „adósmentő” rendelkezéssel ebben a szegény országban tettek. A tömérdek bejelentésről csak a járásbírók, meg a bélyegkért megostromolt adóhivatalok tudnának beszélni. *Aradon* — mint már említettük — körülbelül 6000 bejelentés történt; Budapesten majdnem 50,000, a nagyobb vidéki városokban 4—10 ezer. A fővárosban bejelentett követelések összege *tizenhat millió hatszázötvennégyezer nyolcszáz korona*; az az összeg pedig, amelyet az egész országban az adósok terhére bejelentettek, hozzávetőleges számítás szerint *százhusz-százötven millió* koronára tehető. E kénnél a számításoknál semmi sem jellemző szomorubb az a valóban országos csapást, ami most az emberekre néz. Nem lehet kétséges, hogy a bejelentett követeléseket csakély kivétellel *perelni és fogják a hitelesítő*, meri ha a bejelentést megtették a saját költségekre, hogy jogukat biztosítsák, akkor aligha fognak késni a pörrel és a végrehajtással, mikor az már mindenestől az adósok terhére és költségére megy. Azt pedig viszont elképzelni sem lehet, hogy az egyszerre mindenestől megrobant adós, aki már eddig is csak ügyvel-bajjal bírta tartozásait rendben tartani, most egyszerre minden bejelentett és peresített tartozását kifizetni legyen képes. Az a tömérdek bejelentés tehát, amelyről az eddigi adatok oly ijesztő képet nyújtanak, ugyanannyi kényszerpörrelést és kényszervégrehajtást jelent, mert a törvény rászorító rendelkezése nélkül a pörök legnagyobb része késéssel elmaradt volna. De kétségtelen az is, hogy a megáradottak egy esztendő alatt 120—150 millió korona adósságot nem bírnak kifizetni. Tessék ezek után elképzelni, milyen idők fognak következni! Nem egy novellába, de még egy tíz-kötetes regénybe is alig lehetne ezeknek az időknek igaz történetét megírni!

— *Kragujevics fenyegetőzése*. *Kragujevics* Spázó ügyében a budapesti rendőrség befejezte a nyomozást. Megállapították, hogy állandóan összeköttetésben volt az összes ismeretes német perverz előkelő emberekkel. A nyomozás szálai Eulenburg herceg kastélyáig is elnyúlnak. *Kragujevics* most azzal fenyegetőzik, hogy nyilvánosságra fogja hozni azoknak az előkelőségeknek névsorát, kikkel összeköttetésben volt. *Kragujevics* egyik védője ma éjjel Berlinbe utazott, hogy az Engel-féle gyilkossági ügy nyomozásának eredményeiről tudakozódjék.

— *Az aradi Kossuth asztaltársaság tagjai* kéretnek, hogy a hétfőn tartandó heti értekezleten szíveskedjenek minél számosabban megjelenni, mert ez alkalommal a helyiségváltás miatt előtérbe fogják hozni. Felolvasásra kerül az értekezleten *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszternek és *Barabás* Béla dr. orsz. képviselőnek levele az *aradi Kossuth szobor* ügyében. *Nagy* Kálmán elnök, *Schwarz* Zsigmond titkár.

— *Áthelyezés*. Az igazságügyi miniszter *Novák* Béla dr. aradi kir. járásbírói joggyakorlókot a nagybutyini járásbíróshoz helyezte.

— *Vadászserencsétlenség*. Sopronból táviratozzák: *Czirák* József grófot tegnap, mikor közeli birtokán vadászott, baleset érte. Miközben kocsjából kiszállott, kezében levő fegyvere elsült és az ólmogolyó karjába ment. A gróf sérült karját az orvosok megoprálták úgy, hogy állapota most kielégítő.

— *Valótlan hír egy dinamitmerényletéről*. Fővárosi tudósítónk jelenti: Furfangos alakot tartóztatott le ma a budapesti rendőrség. *Theimer* Vilmos az illető, akit a rendőrség különféle csalások miatt keresett. Hogy a rendőrséget kiengesztelje, hazug mesét eszelt ki. Azt mondta ma a rendőrségen, hogy hallotta, amint a bécs-budapesti vonaton két spanyol anarkista a Budapestre készülő spanyol király ellen való bombamerénylet tervéről beszélt. Minthogy a rendőrség megállapította, hogy *Theimer* a hatóságot ezzel a mesével félre akarta vezetni, hát letartóztatották.

— *A csemegeszlet betöről*. *László* Gyula útleletnek fosztogatóit ma este hozták Aradra a detektívek. *Török* Lajos rendőrfelügyelő rögtön kihallgatta őket, de azok még jobbnak láják eszésszerűt tagadni. Ehez hozzá vannak szokva. *Bohnicsek* József ugyanis 17 esztendő óta, *Herczog* Mihály pedig 7 évig volt börtönlakó. Négy üveg konyakot, egy kabátot és szappanokat, zsebkést találtak náluk, amelyekben *László* Gyula maga tulajdonára ismert. Holnap folytatja *Török* a kihallgatást.

— *Megtámadott városháza*. Manchesterből jelentik: Mintegy 2000 munkanélküliből álló tömeg tegnap meg akarta támadni a városházát, ahol éppen fogadás volt. A rendőrség közbelépett és szétszórta a munkanélkülieket. Többen megsebesültek, közöttük néhány rendőr is. A tömeg ezután támadást kísérelt meg a Greenwich-szegényházra, ahol kenyert és hajlékot követelt. A rendőrség azonban itt is szétszórta a tömeget.

— *Uj mérnök*. *Donáth* Gyula, *Donáth* Simon helybeli fűszer nagykereskedő fia tegnap a budapesti műegyetemen jelesen tette le a mérnöki vizsgát.

— *Doktorrá avatás*. *Boros* Rezső Mór — *Bernstein* Manó borossebesi kereskedő fiát — ma napon avatták fel a kolozsvári egyetemen doktorrá.

— *Takarékoskodni és gyorsan lőké* gyűjteni csak úgy lehet, ha nékülözhető filléreinket egy olyan pénzügyintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvényárasságot (Szlácz-utca 6. szám) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadjanak hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. 2711.

— *Ismét egy új gyár* — *Temesvárott*. Mialatt mi, aradiak, egy egy igen nagy méretű gyár alapítását éveken át elhúzzuk, addig a szomszéd Temesváron egyre másra alakulnak az egészséges iparvállalatok. Ujabban keletkezett ott pl a harisnyakötő-gyár, most pedig egy gépgyár és öntöde. Két fiatal gépészmérnök és elektrotechnikus több évi amerikai praxis után a honi ipar szolgálatába állt; modern berendezésű telepet állítottak fel, melyen gazdasági gépeket, ipari munkagépeket készítenek és teljes gyárberendezéseket elektromos telepeket vállalnak el. Mérnöki irodájuk hivatva van függetleníteni a vidéki ipart a Budapest felé való gravitálástól, amennyiben az bármely gyártechnikai kérdésben tanácsokat ad, átalakításokat eszközöl modern és a leggazdaságosabb irányban. Az új cég „*Márki és Barta mérnökök gépgyára és öntödéje*” címen kezdte meg üzemét és máris 40 munkást foglalkoztat. Az új vállalatnak szép jövőt jósolnak mindenfelé. 3176.

Legújabb angol öltöny szövetek, ugyszintén felöltő szövetek megérkeztek, amelyek legolcsóbban beszerezhetők

a kizárólagos posztógyáriraktárban

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. sz.

— Köztudomásu, hogy köhögés, rekedtség és elnyájkódásnál legbiztosabban hatnak a világhírű Egger-féle Mellpasztillák, melyek a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 1 K. és 3 korona. Próbadoz 50 fill. Főraktár: Nádor gyógyszerár Bpest, VI., Váci körút 17.

— A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 1907

— Likőr aromák kitűnő likőrök előállítására; — háziilag — Vojtek és Welsznál. 191

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

● A híradó bár- és kórházi gyógyszer ●

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségek, köszvény, cukorbetegség és húsvető vértartalmaknál kitűnő hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható ártalmatlanítódozókban vagy a Salva-lapátok felvonór-tervező vállalatánál Budapest, V. Rudolfparkban. 1901

TARKASÁGOK.

(Az operáció.) A kávéházban hangzott el az alábbi beszélgetés. A párbeszéd szereplői: egy kereskedő és egy orvos. A kereskedő az iránt érdeklődött az orvostól, hogy mi halatszik X. urról, aki hetek óta súlyos beteg.

— Azt mondják, nem gyógyul föl többet, — szól a kereskedő.

— Én is így tudom. Kár érte, élhetne még, van miből élnie, nagyon gazdag ember.

— De hiszen még segíhetnek talán rajta.

— Nem.

— Ugy hallom Y. orvos, az a híres sebész megoperálja.

— Nem ér az semmit.

— Hát akkor miért operálja meg az az orvos?

— Miért? Miért? Maga naiv ember. Hát 500 koronáért.

(A hosszú orr.) Ez a vice is a kávéházban született. A hosszú orrokról volt szó s így szó esett Ferdinánd bolgár fejedelemről is, aki a napokban Budapesten járt. Tudvalevően Budapesten nagy ünneppel fogadták és a főváros polgársága mindenáron kellemessé akarta tenni a fejedelem ott tartózkodását.

— En nem tudom mit erőlködtek Pesten s miért akarták olyan kellemessé tenni Ferdinándnak azt az egy napot.

— Miért ne erőlködtek volna?

— Mert hiába tettek bármit, a bolgárfejedelem úgy is hosszú orral távozott Pestről.

A makacs meghűlést

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

ansyira kellemes ízű, hogy azok, akik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsio-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségére. 5816

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A Lengyel palota égése. Urnapján nagy ijedeimet okozott Aradon az a hír, hogy ég az Andrassy-utól Lengyel palota. Szerencsére csupán a tetőzet esett a tűs martalékául, a gyönyörű épület többi része sértetlen maradt. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz a padlásra vezető feljáraton keletkezett és a gyanu Schneider Matildra, a házában szolgáló cselédleányra irányult. A lépcsőn ugyanis egy vasalót találtak és valószínűnek látszott, hogy az abból kipattanó szikrától támadt a tűz. A leány ellen a rendőrség megrindította az eltérési gondatlanságból okozott tüzkár miatt. Ma folyt le Zih József járásbíró előtt az ügy tárgyalása, amelyen a károsult Lengyel Lőrinc bútorgyáros is jelen volt. Több tanu azt vallotta, hogy a cselédleányt nem terheli gondatlanság, s a tűz más okból keletkezhetett, mert a padlás lépcsőre helyezett vasalóban nem volt parázs. Maga Lengyel sem kívánt a leánynyal szemben kártérítést, mire a bíróság Schneider Matildot felmentette

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 26. —

Fehér Kereszt szálloda. Szántó M. utazó Budapest. — Kovács Róza magánzó Vinga. — Solymsy László báró földbirtokos Budapest. — Hoffmann Ottó kereskedő Bécs. — Makó János állatorvos Szeged. — Kossak József fényképész Temesvár. — Adal Pászthy Kálmán huszárezredes Szeged. — Samarjai Sándor huszárszázados Szeged.

Központi szálloda. Wagner Pál borkereskedő Besztercebánya. — Erényi Béla dr. ügyvédjelölt Nagyvárad. — Sal József asztalos Gyula. — Joódy Endre fogalmazó M.-Sziget — Balázs Gyula tisztviselő Budapest. — Nábráczky Gyula ügyvéd neje Körösbánya.

Pannonia szálloda. Schlesinger Miksa kereskedő Mondorlak. — Schlesinger Armin kereskedő Szabadhely. — Bartos Gábor gazdálkodó Nagyvárad. — Cserbu József építőmester Makó. — Turi Sári színésznő Kassa. — Dirmacek Norbert szobafestő mester Szászváros. — Steiner János jegyző Borosbesenyő. — Dánlel Béla gyógyszerész Nagykároly.

A tőzsde az izraeliták ünnepe miatt zárva volt.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1908. évi szeptember hó 27-én:

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárral:

Gyerekkasszony.

Énekes vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bokor József.

SZEMÉLYEK:

Csendes Vince Kulcsár L.	Mariska, húga Zalai Margit.
Hamvas István Hunyadi J.	Selyem Ferkó Ladiszlai J.
Borcsa, neje Kállai Jolán	Ugrom Sanyi Faludi K.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárral:

B) bérlet B) bérlet.

Dollárkirálynő.

Operette 3 felvonásban. Irta: Wilner és Grünbaum. Fordította: Faragó Jenő. Zenéjét szerzte: Fall Leó.

SZEMÉLYEK:

John Cauder Polgár S.	Olga	Sz. Rontay B.
Gladys Kállay Jolán.	Tom	Kulcsár L.
Dick Kertész D.	Miss Tompson	Benkőné.
Daisy Gray Zalay Margit	James	Szabó S.
Dénes László Ladiszlai J.	Bill, sofför	Nagyiván I.
Schlick Hans Faludy K.	Gépirőleány	Lászy Etel.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Uj műsor. Uj műsor.

Műsor 1908. szeptember hó 27-én vasárnap:

1. Meghíusult remény. Bohózat. — 2. Milyen fogalmaink vannak a rendőrségről? Életkép. — 3. Gő-dülő ember. Kacagató. — 4. A halász leánya. Dráma. — 5. Varázsköpeny. Bohózat. — 6. Az örült pikador. Szenzáció. — 7. Gazdagság és szerelem. Mese. — 8. Hadgyakorlatok a tengeren. Természet után.

Minden előadás alatt katonasene játszik. — Cukrászok.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Előadások: Vasárnap és Ünneppapokon délután 3 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 50 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

NYILTTER.

Steckenpferd-Liliom-tejszappan

a legkitűnőbb a bőrnek. 2275
Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghathatósabb gyógyszerzappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 30 fillérért kapható a gyógyszerárakban, drogueriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

ENERGIN

Egy egész doboz ára 250 korona.
Kapható a gyógyszerárakban, de biztosan az ENERGIN VÁLLALATNÁL PÉCSETT, mely 6 dobozt bérmentesen szállít. 5056

Leghathatósabb és legizletesebb hizláló és vértisztító szer!

Számos orvostanár és szaktekintély által kitűnő eredménnyel kipróbálva.

GYERMEKEKNÉL: Siettető a járást és fogzást, eloszlatja a mirigyeket és az ótvart — biztosítja a csontok és izmok ép fejlődését — javítja és rendezi az emésztést.

FELNŐTTEKNÉL: Utólérhetetlen vérképző, gyengélkedőknél erősítő és mirigyoszlító szer, — mellbajosoknál megszünteti az izzadást és elősegíti a gyógyulást.

5821

Számtalanszor bevált

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
gyógyászati érvényes
SAVANYÚVIZ

A dugo egészséges húgyhomoknál és hólyaghurutnál, mint a hűgysavat megkötő szer.

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi eszköze.

Nélküldözhetetlen minden üzembn, intézetekben, szállodában, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható, mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**.

1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642 többnyire igen komoly tüzet oltott. 21

Arajánlattal, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia
vaskereskedése és szénüzlete Aradon.

A „Ma gyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-megyei kizárólagos képviselője.

1868 óta forgalomban.

Berger-féle Gyógy-kátrány-szappan,

széles alkalmazhatóság által ajánlva, Európa legtöbb államában Magyar áskorral alkalmazták

mindennemű bőrkütegek

Min, nevezetesen idült pikkely-sömör, idősebb kútegek, izzadási arczroszák, ótvaz, lágydág, lábizzadási, fel- és szakállborso. Min. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fa-aktív anyagok 40%-át és minden egyéb, a kereskedelemben elfőrtendő kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Idült bőrbetegségeknél széles alkalmazhatók a kátrány-szappan helyett.

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mint győzebb kátrány-szappan az arcbőr tisztátalanosságát elávolítására, a gyermeknek valamenyfi fejbetegségei ellen, a száraz bőrtisztító, mosó és fűrdőszappan mindennapi használattal szolgál. 21

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

80% glicerín-tartalommal és énom illattal.

Mint kiváló bőrápoló szer kitűnő eredményt használattal, továbbá.

Berger-féle borax-szappan

Bőrtisztító, napcsúzó, szepő, miteszer és egyéb bőrbajok ellen.

Ára minden fajnak 70 fillér használattal utasításokkal együtt. A vásárlásnál határozottan Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant kérjen és nézze meg az itt látható védjegyét és a G. Hall & Comp. bejegyzését minden ártalán.

Külföldre díjazott kiválással

Berlinben 1895-ban és aranyéremmel a párisi világkiállításán 1900.

Minden egyéb gyógy- és egészségügyi szappan, mely Berger-féle kátrány, a minden szappanhoz mellékelte használati utasítással és a cím szerint.

Kapható minden gyógyszertárban és hasonló üzletben.

Nagyban: G. Hall & Comp., Wien I., Biberstr. 2.

Magyarországi kátrány: Török József gyógyszerésztárnál, Budapest, Király-u., Thallmayer és Seitz, Zein utcán, Kolnár és Moser droguisták, Koronaherceg-utca. Kisebnyben minden budapesti, valamint Magyarországi összes városban minden gyógyszerésztárnál, továbbá a jobb drogueriákban és illatszerkereskedésekben.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rossnay Mátvás gyógyszerész utraknál, Vojtek és Welan drogueriájában és kapható az összes hazai gyógyszerésztárakban. 1686

AZ ARADI KERESKEDOK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.
Telefon 294. sz. Telefon 291. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. szeptember hó. 26

Keresünk:

Aradra: festéküzletbe segédet.

Budapestre 3 kézimunka és rövidáru szakmabeli segédet.

Vidékre: 1 divat, 4 fűszer, 6 fűszer és vegyes, 4 fűszer, rőfös és rövid, 5 rőfös és divat, 2 vas és fűszer szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelv ismerettel bíró segédet, több tanencot.

Ajánlunk:

Női irodai alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, 1 könyvelőt, 1 irodistát, 1 ügyes pénztárosnőt, továbbá 6 fűszer és csemege, 4 vegyes, 9 divat, 1 rőfös, 2 rövid és norinbergi, 4 rőfös és rövid, és 1 vas és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDOK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, titkár. **Keppich Zsigmond,** igazgató.

Van szerencsém a tisztelt hölgyközönségnek szives tudomására hozni, miszerint az évek óta fennálló és jóhírnévnek örvendő dusan felszerelt

női kalap divat üzletemet

Lázár Cz. cég alatt

Andrássy-téren.

férjhez menetelem dacára, mint eddig, tovább vezetem.

Ezidőszertint **Budapesti, Bécsi és Párisi** utazással tévén elfoglalva, ahonnan a legjobb divatokat szándékozom magammal hozni, mit is annak idején újabb hirdetés alapján közzé ni fogok, az igen tisztelt vendőim eddigi becses pártfogásáért hálas köszönetemet nyilvánítva, kérem azt részemre további is fenn tartani kegyeskedjék, vigyék az igen tisztelt vendőközönség szives pártfogását kérve

teljes tisztelettel

Lázár Cz.
Tamás Gézáné.

Sápkór
Verszegenyseg

a legkaphatósabbban lektüzdhetők a

Guberforrás

viszével használát kúra által, mely könnyen emésztető természetű ársón, vases vis. Orvóéllóg legjobb ajánlva.

Kapható az összes gyógyszerésztárakban, drogueriákban és ártványtis-kereskedésekben. Brószár ingyen.

5895

A következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Guits M.: Pipacsok, Corrad P.: A szeretők iskolája, Kock P.: Az após papa, Pakóts: Egy karrier története, Neera: Egy élet árán, Varsányi: Uri, tragédia. Gáspár Fer. dr.: V. Ausztrália, Csendes oceáni szigetek, Japán ország, Khina, Szibéria, VI. A tengerészet lovagkora, Daudet E.: A szerelem martirja, Alarcon: A földgolyó, A Norma fináléja, Amburus Zoltán: Leányok, asszonyok, Zsoldos: Barátom a huszárifőhadnagy, Nagy S.-né: A tisztartó leánya, Biró Lajos: Huszonegy novella, Lovik: Az arany polgár, Herczeg F.: Kaland, Kéry Gy: Friss nyomon, Németh Jenő: A léha Budapest, Lux T.: Budapest, Leicester Ford: Janic Meredith, Fergus Home: Egy rejtélyes eset.

Németben: Ballestrem: Die Dame in Gelb, Boy-Ed J.: Ein Echo, Zobeltiz: Die Kinder des Herrn von Harthausen Wölfling-Adamovic: Meine Memoiren, Stilgebauer E.: Das Liebesnest, Conrad J.: Im Taifun, Böhme: Die graue Strasse, Bernhard Marie: Vogel Phönix, Michaelis Karin: Gyda, Marriot: Moderne Menschen, Westkirch L.: Kains Entführung, Klinkowström A.: Verlorene Liebesmüh, Nordau: Morganatisch, Vaudère J. de la: Die Stadt des Lächelns, Maiseroy René: Jette, die Probierramsell, Willy: Ein hässlicher Herr, Hirsch Ch. H.: Eva Tumarche und ihre Freunde, Bahr H.: Der Meister.

Kölesöndij havi 1 kor. 20 fill, vagy köte- tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fill.

Rubens: A hollandi leány, Haven: A csavargó, — Strauss O.: A részeg leány, Haupt: Weibi, Weibi, Hetényi: Montignoso, Lehár: Pikanterien, Baka-Baitz J.: Roccoco, Rozsa és pillangó, Patzeller: La belle bergére, Baán: Gyónás, Pálinkás B.: Iluska csárdás és 4 magyar nóta, Kálmán: Tatárjárás, Szirmai: Naftalin, Schánwälder: Automobil-induló, Kurucz J.: Sugaras álmok.

A zenemű kölcsöntár 5-ik pótjegyzeke is meglepő és ingyen kapható.

Az izr. ünnepekre való
makzók és imakönyvek
nagy választékban kaphatók.

KERPEL IZSÓ,
könyv-, zenemű és papír-kereskedése Aradon.

401 **Telefon 885. sz.**

BAKÁCS MIKSA angol női divattermék

a Minorita-palotában nyitotta meg. (Mezzanin.)

Somatose
(Fleish-Eiweiss)

a legrövidebb idő alatt emeli az

erőt.

Kapható gyógyszertárakban és drogueriakban. 5977

Arad egyik legforgalmasabb helyén egy teljesen új, modern berendezésű

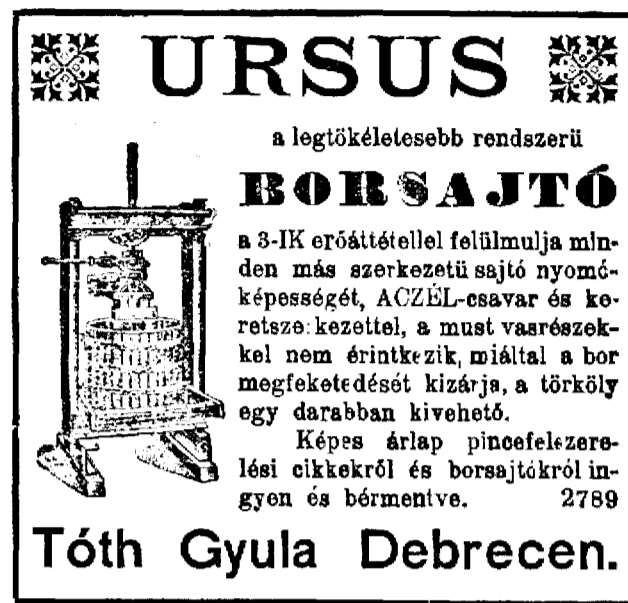
szálloda

22 vendégszobával, 3 étterem, betegség miatt jutányos áron és kedvező feltételek mellett eladó vagy bérbeadó.

Bővebbet 3151

Klein József,

Arad, Radnai-ut 10. sz.

URSUS

a legtökéletesebb rendszerű

BORSAJTÓ

a 3-1K erőátvitellel felülmúlja minden más szerkezetű sajtó nyomóképességét, ACZÉL-csavar és keretszekezzel, a must vasrészekkel nem érintkezik, miáltal a bor megfeketedését kizárja, a törköly egy darabban kivethető.

Képes árlap pincsefelezérelési cikkekről és borsajtókról ingyen és bérmentve. 2789

Tóth Gyula Debrecen.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és emyákasodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Krebsz Géza, U. Kosuth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay J. örök., Hauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszertárakban, Vojtek és Weisz drogueriatáknál.

Győrökön: Masnyik Dániel gyógyszerüzében. Magy.-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerüzében. Ó-Pécskán: Rokszin János gyógyszerüzében. Simándon: Csiky Lukács gyógyszerüzében. Szikszón: Fűredy Ede örök. gyógyszerüzében.

5724

Nyomdánkban egy ügyes kifutó fiú felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

3136

A jószáshelyi körjegyzőségnél

Aradmegye, a jegyzői teendőiben teljesen jártas, az iroda önálló vezetésére képes, kifogástalan magánéletű

nőtlen egyén

azonnali belépéssel alkalmazást nyerhet.

Javadalma havi 50 korona készpénzfizetés, mosás és ágyneműn kívül teljes ellátás.

Jószáshely, 1908. szeptember 22.

Karácsonyi János,
körjegyző.

Kitűnő buzatermő fekete földek és kaszálók, olesón, kedvező fizetési feltételekkel vásárolhatók 10—50—100 holdas darabokban.

A földek Biharmegyében, ÉRKESERŰ község határában Érselind vasuti állomás közelében, Székelyhid, Érmihályfalva, Diószeg városok tőszomszédságában fekszenek, Debreczentől és Nagyváradtól egy óra alatt elérhetők, kisholdanként 500 koronába kerülnek. Holdanként 100 korona készpénzben fizetendő, többt kölcsönrel fedezzük.

A föld azonnal, esetleg tavasszal vehető át. 5800

Bővebb felvilágosítást nyújt:

KLÁR ANDOR bankirodája DEBRECEN

és Bagamér község főjegyzője BAGAMÉR, Bihar-megye.

Felhívás

a ménesi mintaszüretre.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur rendeletére a helyes szüretelés bemutatása és terjesztése céljából közhírré teszem, hogy a ménesi m. kir. vinczellériskola szőlőjében a szüret ez évben október hó 1-én kezdődik és amint az idő engedi, egyfolytában lesz elvégezve.

A szakelőadással egybekötött mintaszüret október hó 8-án délelőtt 8 órakor kezdődik.

Felhívom Aradhegyalja szőlőbirtokosait, szakembereit és minden érdeklődőt, hogy a mintaszüreten minél nagyobb számban résztvenni sziveskedjenek.

Ménés, 1908. szeptember hó 24.

A m. kir. vinczellériskola igazgatósága:
Jausz.

3157

Divatos

fűzők és különlegességek

Pilcz Irma
fűzőkészítőnél

ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékveteli utasítást.

25594—1908. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az 1908—1910. évre elkészített III. oszt. kereseti adó után fizetendő ált. jöv. pótdó, valamint az 1908. évi had-díj kivétési lajstrom f. évi szeptember hó 28-tól a városi adó-ügyi osztályánál 8 napi közzemlére van kitéve.

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásikat, és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivétési lajstromban tárgyalt adó-nemmel már a múlt évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivétési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adótartozásukat az adó-könyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi tanácsnál előterjeszhetik.

Arad, 1908. évi szeptember hó 5-én.

A városi tanács.

Használt

Ó L O M

megvételre kerestetik

Saját termésű kitűnő tisztán kezelt magyarádi ó és pecsenyeborok

úgy nagyobb mennyiségben, valamint palaczkokban kapható

Winter Adolf

ügyvédnél 555

ARADON,

Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fia tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Iskolakönyvek

bekötését

a legjutányosabban eszközli

az

Aradi nyomda részvénytársaság

könyvkötészete.

Telefon szám 151.

Nagy könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

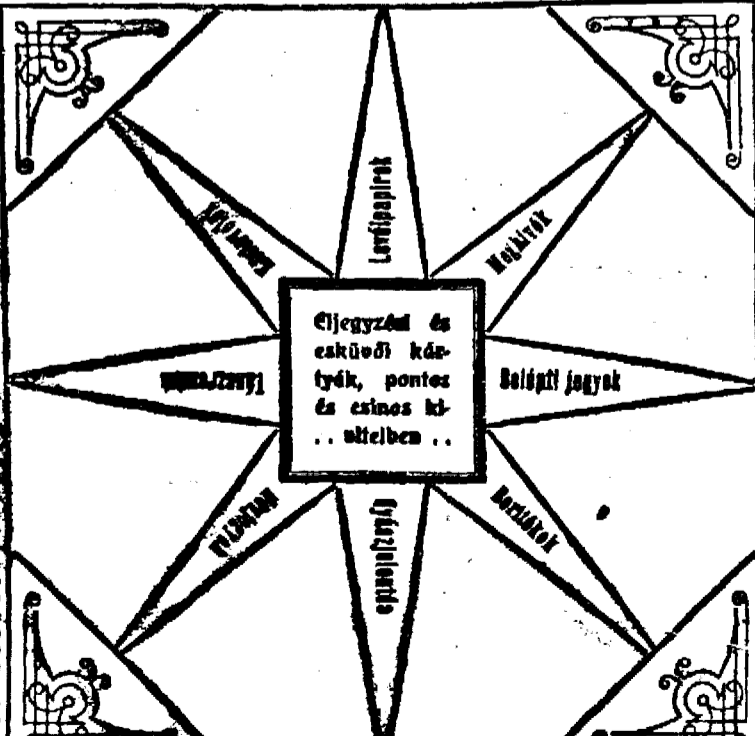
ARADON, BÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befőtőmőntőde.

Részletek minden berendezési és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően készített

NYOMDÁJÁT

hol mindenre való igények teljes mértékben meg vannak oldva, pontosan és a legmodernebb technikával készítenek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELJEGYZÉSI ÁRA:

Helyben:
 1 évre . . . 24 korona.
 1 hónap . . . 2 korona.
 Külföldre:
 1 évre . . . 26 korona.
 1 hónap . . . 2 kor. 40f.
 Szerkesztési társaság 257.
 Kiadóhivatal . . . 101.

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

3130

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték stb. címenek a feleknek felesleges többletköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál

HERZOG SÁNDOR jelzálog-kölcsön közvetítési irodája
Aradon, Weitzer János-utca 15. szám.

Schicht szarvasszappana
a legjobb

Fehérneműt frigyelők,
Benne egy folt sem létesik;
S hogy oly szép fehér,
Megmondom miér:
Szappant csakis Schichttől vegyen,
S az is szarvas jegyű legyen.

Minden jó, anya

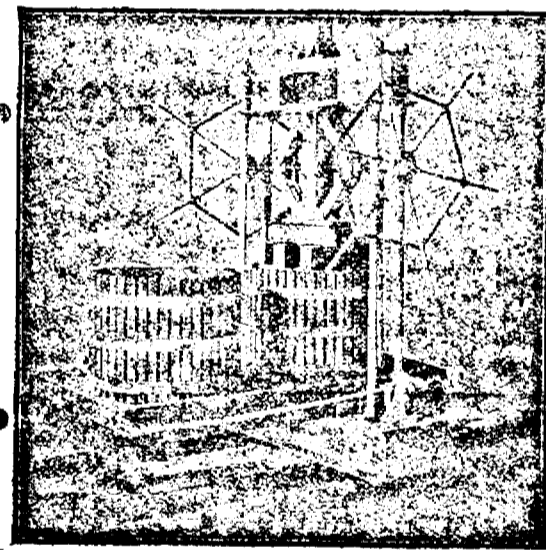
leányának a kelengyén kívül még a következő igen értékes tanácsot fogja adni: „Ovd fehérneműt a közönséges, jóllehet olcsó szappanoktól. Csakis Schicht szarvasszappanával moss, akkor finom sávos vasznid, a könyes csipkék és, puha hanelek, valamint a többi fehérnemű is, legyen az fehér vagy színes, finom vagy durva, olyan marad mint az új, mert Schicht szarvasszappana kiméli és konserválja a szövetet. Ha minden tisztítási célra kizárólag Schicht szarvasszappant fogod használni új otthonodban, sok fáradságot, munkát és pénzt fogsz megadni megtakarítani.”

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

500 koronát fizetnek annak, aki **Bartilla**-fogvizének használatát mellett, füvegje 80 III. valaha ismét foglajást kap, vagy a szája büllök. **Bartilla A. Székesséi**, (R. Winkler) **Wien**, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon mind a gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sr és Rozsnyay Mátyásnál, Szabadság-tér. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljölent: 161 díjaztatnak. 622

Nagymennyiségű plé-pánt és maculatura jutányos áron eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

1902-iki borászati kiállítás, Eger: 1. díj, díszoklevél és aranyérem.
1906. Nagyvárad, 1. díj, díszoklevél
1901-iki temesvári kiállítás, 1. díj, díszoklevél.

1902. orsz. gazd. kiállítás, Pozsony: 1-6 díj, arany érem.
Arjegyzék ingyen.

Borsajtók.

Legújabb rendszerű könyök-szerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja” és „Acél-orsós” a magyar borszemelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű Rákóczi kettős kosaru sajtók, nagyüzemi préseléshez.

— FŐELŐNYE: —

A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőfejlesztés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyzók!

„Villám”

legújabb centrifugális és bogyzógép.

Szilági és Diskant gépgyára 2477

Miskolcson.

1907. évi pécsi kiállításon arany-érem és díszoklevél.

Valódi egyiptomi

szivarka-hüvely és papir

legjobb minőség

igazi dohányosok

számára.

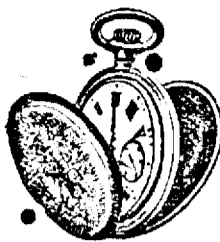
2839

Csak akkor valódi, ha **krokodilus** védjeggyel van ellátva.

Magyarországban engedélyezve a magy. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság, Budapesten, 1906. január 6-1 22323/1905. szám III. Ü. O. iratával.

Alkalmai vétel!

Gyönyörű
Zsebóra
láncsal
csak 1 frt 70 kr.

80.000 drb. 3148

eladva, emiatt küldök egy gyönyörű, 36 óráig járó (nem 12 óráig) Gloria ezüst Anker Romontoir órát valódi svájci szerkezettel, csinosan gravírozott külsővel, másodpercmutatóval és szép aranyozott vagy ezüstözött láncsal, pontosan jár csak 1 frt 70 kr.

Továbbá ajánlok egy valódi aranyozott 36 óráig járó Anker-Romontoir elsőrendű schweici órát aranyozott láncsal 2 frt. 50 krért minden óránál 3 évi írásbeli kezességét vállalom. Küldést utánvétel mellett eszközöl:

S. KOHANE schweici órágyár — kivitteli háza
Krakkan No. 42.

Számos köszönőlevél és utánrendelés.

Meg nem felelő árukat a pénz visszadom.

Hirdetmény.

Magyarád hegyközség

előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a magyarádi szőlőhegyen a

szüret

f. évi október 5-én

az általános, — vincellerek és községbelieknek megvan engedve, hogy szőlőtermésüket október 1-étől is leszedhetik. 3152

Magyarád, 1908. szeptember 23 án.

A hegyközségi előjáróság.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a **szép üde arc**, mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcra tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arc bőr ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedül valódi 6-szori használat után eltávolított kitételeket, pattanásokat, szepitket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását — mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schötheits pflege“ nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifju üdeségében tartja meg.

Készítik:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ár 1 korona. 281

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. áll. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7.sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácssal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó. 501

Negyedórán belül megszünteti a

Fejfájást

hirneves

Rozsnyai fejfájás elleni pastilla

1 darab 20 fillér. 6 darab ára 1 korona.

Páratlan hatása

gyomorerősítő-szer

a Rozsnyai-féle

Kárpáti gyomorcsépp.

Kapható csakis:

Rozsnyay Mátyás

Gyógyszertárban

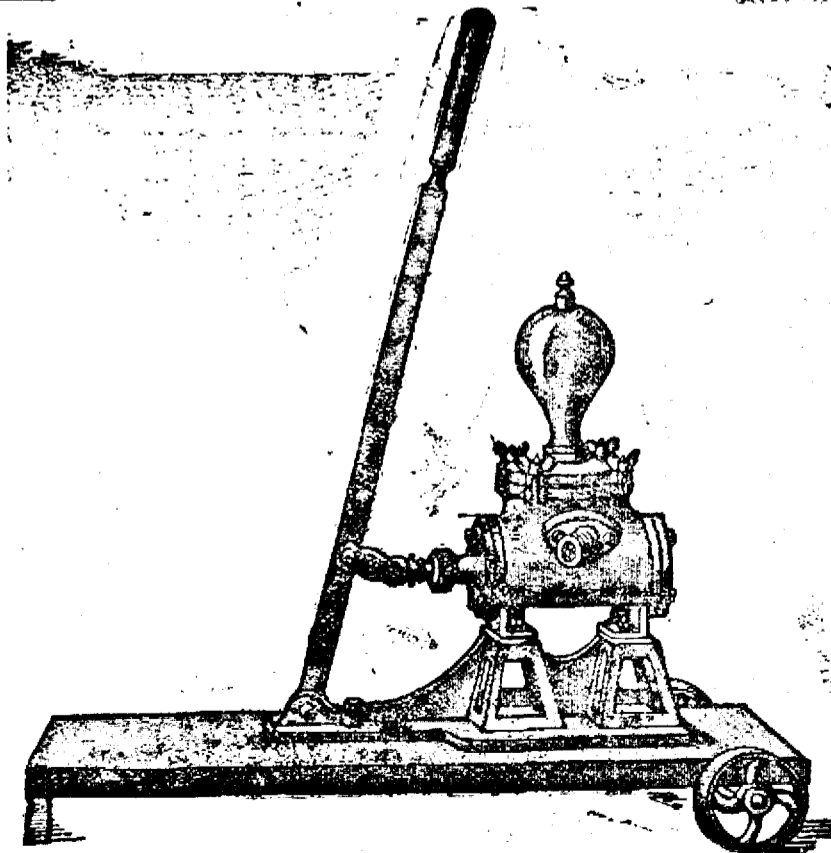
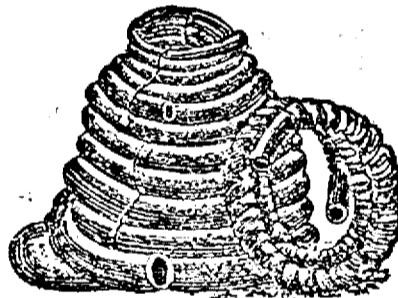
502

Arad, Szabadság-tér.

Kovács Soma és Tsa. Arad,

gép, műszaki és pinczegazdászati eszközök gyári raktára.

Kühne E. mosoni gépgyáros kiz. képviselője.

Mabille, Borsajtók, Szőlőzuzók, Bogyózók, Kutak
Szivattyúk, Tömlők!

Kiválóságokat teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
Árnyék főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódású körjék a hirdetés alatt levő számokra hivatkozzal.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
Kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Eszen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 6 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 60 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

A K I N E K

ismerettség híján

külsőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobalányra, házi- vagy, krodasszolgára, pénzbeszédőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

A K I

eladói híján

betört, seagerát, bari, gyümölcsöt, gabonát, ünetet, műhelyt, lakást stb.; vagy

A K I

médekelni vétel vagy bérbevételei széljából keresi;

A K I

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér szél, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Keresünk azonnali belépésre

egy fiatal, nőtlen, szorgalmas malmunkelót két járatu benzín motor malmunkba állandó alkalmazásra, ki a francia kövek kezelését jól érti. Havi fizetés 20 korona, 4% a tiszta jövedelemből és teljes ellátás. Románul beszélni okvetlen megkivántatik, ki a motorkezelést érti, előnyben részesül. Czim Czigler testvérek, motor malom, Acsuva, állomás Acsuzca. 3058

Kivatalnoknő

ki d. n. 6-tól 8-ig szabad idővel rendelkezik, foglalkozást keres szerény díjazás mellett. 2967

28—40 év közötti

keresztény, tiszta multa polgári családból származó hajadonok! Vidéken nagy iparos voltam, 10 év óta Pesten nyugdíjkepes állami alkalmazásban, magányosan bírok szoba, konyha berendezéssel évi lakást, 50 éves ép egészséges vagyok, józan életű és békeszerető. Közös háztartásra keresek magamhoz illő, lehetőleg barna nőt, akit feleségül véve nyugdíjjal biztosítok. A melyikük boldog pesti asszony óhajt lenni, írjon e lap kiadóhivatalában megírdható címre. 8147

Olcsó könyvek

antiquár hangjegyek és az összes újdonságok kaphatók Kerpel Izó könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Aradon. Ugyanott 80.000 kötetes kölesönkönyvtár és zeneműkölesönkönyvtár. Telefon 885. 8161

Karisnya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) A n. é. közönség rendelkezésére áll. 2696

Pörkölt szalonna,

légenszártott, kapható Rauchbauer Nándornál Ujszentannán 130 koronáért métermázsánként. 3111

Egy jó forgalmu,

régen fenálló vendéglő a város közepén más vállalat, miatt eladó. Cim a kiadó hivatalban. 3101

Üzlethelység,

vegyes kereskedő részére, egy román lakta nagyközségben jó forgalmu helyen, vendéglő mellett, igen jutányos áron kiadó. Cim a kiadóban. 3110

Szép négy szobás utcai lakás

zárt folyósóval, s minden hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt 1. é. november 1-re kiadó. Vegyes kereskedésnek is igen alkalmas hely. Hajó-utca 2. sz. Arad. 3120

A kisköruton,

eladó egy még 10 évig adómentes új, kisebb emeletes bérház, nagy advarral. Tisztán 6%-ot jövedelmez. Bővebbet Asbóth Gyulánál, Arad, Deák Ferenc utca 6. 3118

Egy sarkon lévő

jóforgalmu szatácsüzlet más vállalat miatt eladó. Bővebbet a kiadóban. 3076

Elfogadok

teljes ellátásra fiatal embereket. 50 korona. Cim: Lajza-utca 3. sz. 3141

Pincze kiadó

Perényi-utca 8. szám alatt. Bővebbet Neuman-iroda, Széchenyi-utca. 3149

Eladó

Pécskán egy régóta lenálló, ki tűnő forgalmu fűszer és korcsma-üzlet korlátlan italmérséssel, lakóházzal és megfelelő mellékhelyiségekkel. Fizetési feltételek kedvezőek. A vételhez 4—5000 forint készpénz szükséges. Cim a kiadóhivatalban 3158

Jrodai teendőkbén,

gyakorlott intelligens leány, ki a gépirást is érti, azonnali alkalmazást keres, cim a kiadóban. 3105

Eladó házak.

Wesselényi-utca 34. sz., egyik 2500 frt., a másik 4500 frt., és új téglá egy forint száza. 3174

Borosjenői fléküzletem

azonnal kiadó, aki átvenni kívánja, forduljon hozzám. Deutsch Zsigmond, Borosjenő. 3178

Eladó

egy 2 ajtós Wertheim Cassa, 2 Saffe depóval, használt, de csinos. Bildhauer, Orczy-utca. 3159

Lakás.

Szép 2 szoba, konyha, gyümölcs-és vetemény-kerttel kiadó magányos tisztviselő családnál. Arad, Demeter-utca 111a. 3171

Bejáró takarítónő kerestetik

Boezkó utca 9. szám. I. em. 3160

Egy jóforgalmu korcsma,

fűszerüzlet tőzsdével egybekötve, hozzátartozó sarok házzal együtt jutányos áron szabad kézből eladó. Értekezhetni lehet Vágóhid-utca 11. sz. alatt. 3175

Sok pénzt

kereshetnek ügyes üzletszerzők. Bővebbet a kiadóban.

Őszi blouse album,

a legújabb eredeti szabásmunkákkal, dus tartalommal 1.50 fillérért kapható Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. 201

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 2688

Egy teljesen új pianino

jutányos áron eladó Neuman Antal zongorakészítőnél, József főherceg-ut 6. szám. 2958

538—1908. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. járásbírószág 1908. évi Sp. 1595/5. számú végzése következtében Dr. Csillag Béni ügyvéd által képviselt Fenyő Imre budapesti lakos javára, mpécskai lakos 1065. számú lakos ellen 248 kor. 10 fillér s jár. erejéig 1908. évi augusztus hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felül foglalt és 1126 korona 50 fillérre becsült következő ingóságok, n. m.: butorok és egyéb ingók nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbírószág 1908. évi V. 228/3. sz. végzése folytán 248 kor. 10 fillér tőkekövetelés, ennek 1908. évi február hó 10. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 101 kor. 50 fillérben bíróilag már megállapított, költségek erejéig, M. Pécskán, végrehajtást szenvedett lakásán (1065. házszám) leendő megtartására 1908. évi október 2. napjának d. e. 9 óra határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Pécskán, 1908. évi szeptember hó 19. napján.

Tichy Árpád,
kir. bír. végrehajtó.

3158

Minden építő vállalkozó,

kinek kell jó
jó kiadó
kömentes

mész,
mész,
mész,

szép fehér
jó köterővel bíró
az országban legjobb

mész,
mész,
mész,

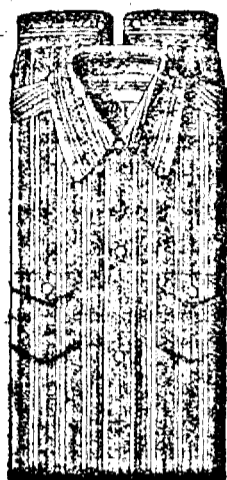
az rendeljen egy próba-waggon meszet
ENGELSTEIN R.
mészgyárosnál Körösbányán.

FISCHER nagy áruháza

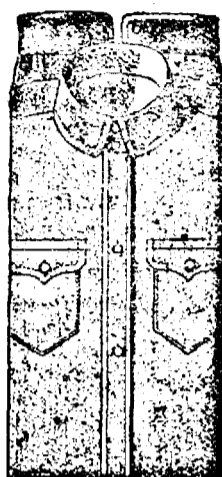
Arad, Szabadság-tér 12. sz.

1101

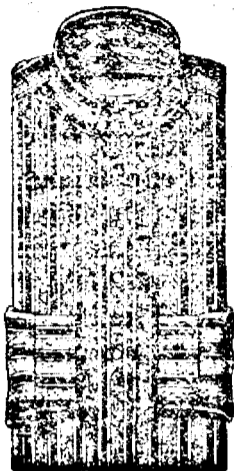
— Elismert legolcsóbb bevásárlási forrás. —

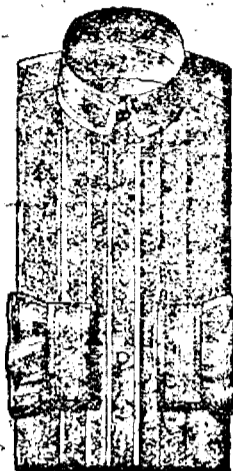
Férfi és fiu nyári ing forint —.99 kr.

Jó mosó Levantiu férfi Sport ing frt. 1.25.

Elegáns divatos francia Batist férfi Sport ing frt. 1.50.

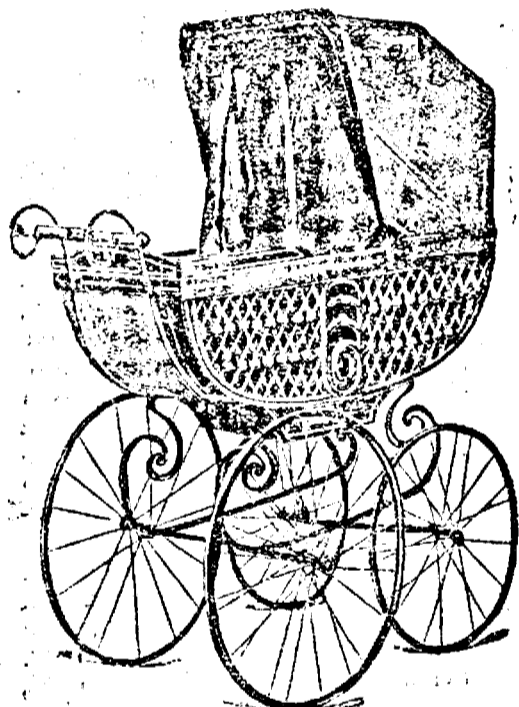
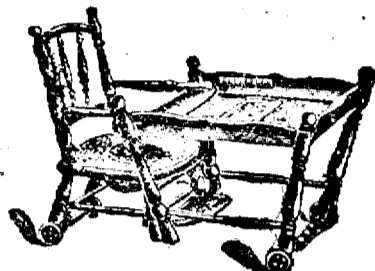

Valódi angol Saphier férfi sport ing frt. 1.75.

Szabadalmazott gyermek Reformszék, nélkülözhetetlen minden gyermeknél. Ára frt. 6.50, 7.50, 8.50.

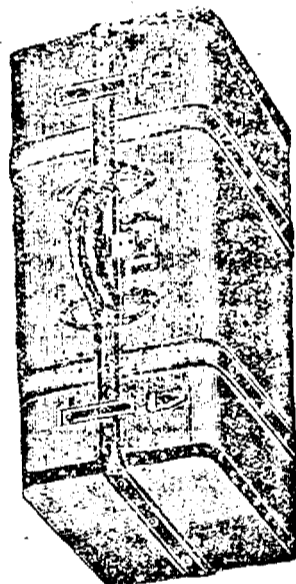
Szabadalmazott gyermek Reformszék. Ünműködő zárószekrénytel! Erdei és tartós bükkfából, Gaoman fényesen lakkozva, eszközei segélyével mint tolokocsó és mint járószék átalakítható. Súlyja 7 1/2 kg.

Elegáns Princess Gyermekkesi frt. 15.—, 17.—, 19.—, 25.—, 30.—.

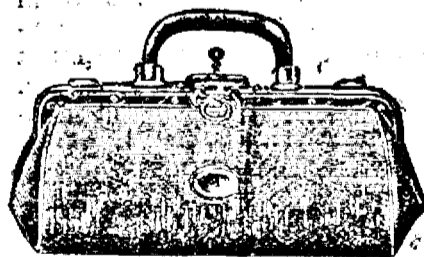
Utazó Bőrönd, finom vitorlavászonból vagy fekete márból frt. 4.50, 5.50, 6.10

Utazó 'kefe barna vagy fekete bőr vászonból frt. 1.50, 2.50, 3.50 f.

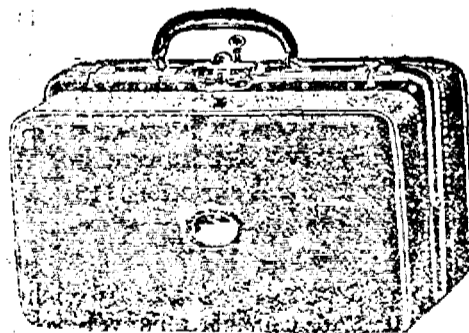
Gyermekkesik nagy választékban frt. 5.—, 6.50, 7.50, 8.50.

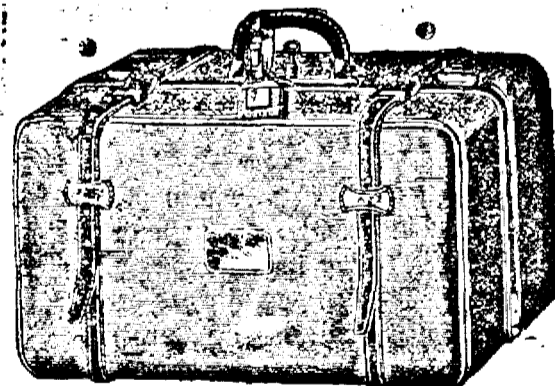
Kézi aktatáska frt. 2.25, 3.50, 4.50.

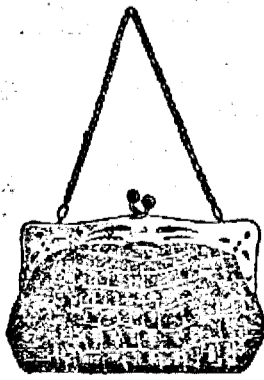
Bőr utaztatás utazó kézi táská frt. 1.—, 1.25, 1.50, 1.75.

Fekete bőr utazó kézi táská frt. 2.50, 3.50, 4.50, 5.50.

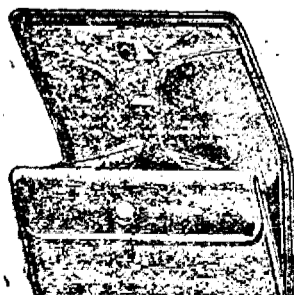
Finom barna, valódi bőr kézi utazótáska elegáns kivitelben frt. 5-től 15-ig.

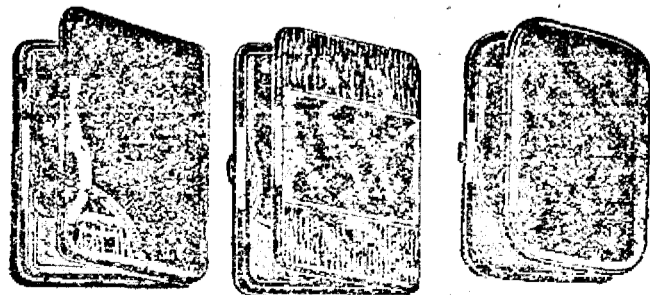
Nagyválaszték női kezítésekben frt. —.50, 1.150, 5.

Zseb névjegy és papír pénztárcák valódi bőrből —.50, —.75 kr., frt. 1.—, 1.50, 2.—

Valódi bőr zsebpénztárcák frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50-ig.

Nagy választék valódi bőr cigarettá-, szivar- és dohánytárcákban frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50, 2-ig.

Vidéki rendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.